

SVEUČILIŠTE U RIJECI
EKONOMSKI FAKULTET

IVANA TROŠELJ

**OPOREZIVANJE PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I USPOREDBA SA
ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a**

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2011.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
EKONOMSKI FAKULTET

**OPOREZIVANJE PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I USPOREDBA SA
ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a**

DIPLOMSKI RAD

Kolegij: Usporedni porezni sustavi

Mentor: Prof.dr.sc. Helena Blažić

Studentica: Ivana Trošelj

Studijski smjer: Financije i bankarstvo

JMBAG: 0081090929

Rijeka, rujan 2011.

KAZALO

Stranica

1. UVOD.....	1
1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKT ISTRAŽIVANJA.....	1
1.2. RADNA HIPOTEZA I POMOĆNE HIPOTEZE.....	1
1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA.....	2
1.4. ZNANSTVENE METODE.....	2
1.5. STRUKTURA RADA.....	3
 2. TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOHODAK FIZIČKIH OSOBA.....	 4
2.1. POJAM DOHOTKA FIZIČKIH OSOBA.....	4
2.2. UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE.....	6
2.3. POREZNE OLAKŠICE.....	8
2.4. OSNOVNI OBLICI POREZA NA DOHODAK.....	10
2.5. FINANCIJSKA ULOGA POREZA NA DOHODAK.....	11
2.6. POREZ NA DOHODAK U DRUGIM ZEMLJAMA.....	11
 3. TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ RELEVANTNE ZA OPOREZIVANJE PLAĆA.....	 17
3.1. DEFINICIJA DOHOTKA PREMA ZAKONU REPUBLIKE HRVATSKE.....	17
3.2. POREZNI OBVEZNIK.....	17
3.3. OSNOVICA POREZA NA DOHODAK.....	18
3.4. OSOBNI ODBITAK.....	19
3.5. STOPE POREZA NA DOHODAK.....	24
3.6. POREZNO RAZDOBLJE.....	26

4. OPOREZIVANJE PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	27
4.1. TEMELJNE ODREDNICE DOHOTKA OD NESAMOSTALNOG RADA.....	27
4.2. UTVRĐIVANJE PLAĆA ZA RAD IZ RADNOG ODNOSA.....	27
4.3. OBRAČUNAVANJE DOPRINOSA ZA OBVEZNA OSIGURANJA.....	31
4.4. UTVRĐIVANJE OSNOVICE ZA PLAĆANJE DOPRINOSA.....	33
4.5. EVIDENCIJE ZA DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA.....	36
4.6. PRIMJERI OBRAČUNAVANJA PLAĆE, POREZA NA DOHODAK, PRIREZA POREZU NA DOHODAK I OBVEZNIH DOPRINOSA NA DOHODAK POJEDINCA.....	38
 5. USPOREDNA ANALIZA OPOREZIVANJA PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a.....	45
5.1. METODOLOGIJA OPOREZIVANJA PLAĆE U ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a.....	49
5.2. IZRAČUN POREZNOG KLINA ZA REPUBLIKU HRVATSKU.....	49
5.3. USPOREDNA ANALIZA.....	53
 6. ZAKLJUČAK.....	59
 LITERATURA.....	63
 POPIS SHEMA.....	66
POPIS PRIMJERA.....	66
POPIS TABLICA.....	67
PRILOZI.....	68

1. UVOD

1.1. PROBLEM, PREDMET I OBJEKT ISTRAŽIVANJA

Porez na dohodak jedan je od najvažnijih izvora poreznih prihoda svake suvremene države, a shodno tome postoji potreba za analizom oporezivanja dohotka i analizom ukupnog poreznog opterećenja plaća, kako bi se utvrdilo na koji način i uolikoj mjeri tereti porezne obveznike.

Problem istraživanja jest oporezivanje dohotka u Republici Hrvatskoj s posebnim naglaskom na teret oporezivanja plaća te shodno tome usporedna analiza sa zemljama članicama OECD-a. Iz ovako postavljenog problema istraživanja determinira se **predmet istraživanja**, a to je istražiti temeljne odrednice poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj s naglaskom na porezni teret plaća te ih usporediti sa važnijim značajkama poreza na dohodak odnosno oporezivanja plaća u zemljama OECD-a. **Objekt istraživanja** je porez na dohodak Republike Hrvatske i zemalja članica OECD-a s posebnim naglaskom na oporezivanje plaća.

1.2. RADNA I POMOĆNE HIPOTEZE

Imajući na umu prethodno naveden problem istraživanja, predmet istraživanja i objekt istraživanja moguće je postaviti temeljnu **radnu hipotezu**: proučavanjem poreza na dohodak Republike Hrvatske i zemalja članica OECD-a s posebnim naglaskom na oporezivanje dohotka od rada, stvorene su osnovne pretpostavke za donošenje određenih pretpostavki i zaključaka o porezu na dohodak te o ukupnom poreznom opterećenju plaća poreznih obveznika u navedenim zemljama.

Radna hipoteza može se konkretizirati s tri **pomoćne hipoteze**:

P.H. 1) Na temelju istraživanja o porezu na dohodak fizičkih osoba moguće je sustavno prezentirati najvažnije odrednice koje utječu na način i mjeru oporezivanja dohotka pojedinca – poreznog obveznika.

P.H. 2) Prezentiranje najvažnijih spoznaja o porezu na dohodak u Republici Hrvatskoj relevantnih za oporezivanje plaća neophodno je radi utvrđivanja svih specifičnosti koje taj sustav oporezivanja ima na ukupno porezno opterećenje rada u Republici Hrvatskoj.

P.H. 3) Novim spoznajama o oporezivanju dohotka u zemljama članicama OECD-a moguće je izvršiti cjelovitu i preciznu usporedbu u ukupnom poreznom opterećenju rada između tih država i Republike Hrvatske.

1.3. SVRHA I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Svrha i ciljevi istraživanja za prethodno navedene elemente istraživanja su: istražiti sve važnije znakovitosti i temeljne odrednice oporezivanja plaća u Republici Hrvatskoj i usporediti ih sa istima u zemljama članicama OECD-a.

U ovom radu pokušat će se dati odgovore na pitanja:

- 1) Što se podrazumijeva pod pojmom dohotka fizičkih osoba?
- 2) Koji su osnovni oblici poreza na dohodak?
- 3) Kakva je financijska uloga poreza na dohodak?
- 4) Koje su odrednice poreza na dohodak u drugim zemljama?
- 5) Kolike su stope poreza na dohodak u pojedinim zemljama?
- 6) Kakav je zaključak usporedne analize oporezivanja plaća u Republici Hrvatskoj i zemljama članicama OECD-a?

1.4. ZNANSTVENE METODE

U izradi ovog diplomskog rada korištene su: metoda indukcije i dedukcije, metoda analize i sinteze, komparativne i deskriptivne metode te metoda kompilacije.

1.5. STRUKTURA RADA

Rezultati istraživanja podijeljeni su u šest međusobno povezanih dijelova.

U prvom dijelu, **UVODU**, definirani su problem, predmet i objekt istraživanja, postavljene su glavna i pomoćne hipoteze, određeni su svrha i cilj istraživanja, navedene su znanstvene metode koje su korištene u radu te je prikazana struktura samog rada.

U drugom dijelu rada s naslovom **TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOHODAK FIZIČKIH OSOBA** definiran je pojam dohotka, zatim način utvrđivanja oporezivog dohotka, nabrojane su i opisane vrste poreznih olakšica kao i osnovni oblici poreza na dohodak te njegova financijska uloga kako u Republici Hrvatskoj, tako i u drugim zemljama.

U trećem dijelu pod naslovom **TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ RELEVANTNA ZA OPOREZIVANJE PLAĆA** navodi se što je dohodak prema hrvatskom zakonu te tko se smatra poreznim obveznikom, zatim se definira osnovica poreza na dohodak kao i osobni odbitak. Nadalje, navedene su stope poreza na dohodak i definirano porezno razdoblje.

Četvrti dio naslova **OPOREZIVANJE PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ** sadrži detaljnu analizu oporezivanja dohotka od nesamostalnog rada u Republici Hrvatskoj. Nadalje, prikazan je način utvrđivanja plaće za rad, zatim obračunavanja doprinosa za obvezna osiguranja i premije osiguranja. Također su prikazani primjeri obračuna plaće kao i definirane sve vrste evidencija (obrazaca) za dohodak od nesamostalnog rada.

U petom dijelu, **USPOREDNA ANALIZA OPOREZIVANJA PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a**, prikazana je nova metodologija u oporezivanju plaća OECD-a te je provedena analiza poreznog opterećenja rada odnosno kako porezi i doprinosi sudjeluju u stvaranju ukupnog poreznog tereta u Hrvatskoj i dana je usporedba sa zemljama članicama OECD-a.

Šesti dio ovog diplomskog rada, **ZAKLJUČAK**, predstavlja sintezu rezultata istraživanja, spoznaja i stavova do kojih se došlo u ovom diplomskom radu.

2. TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOHODAK FIZIČKIH OSOBA

Porez na dohodak (eng. Personal Income Tax) je porezni oblik koji obuhvaća dohodak svih fizičkih osoba. Ovaj porez ima značajnu ulogu kao elastični i djelotvorni instrument ekonomske i socijalne politike neke države, a posebice je aktualna i zanimljiva njegova velika financijska izdašnost. Kako je poznato da u ekonomiji postoje ciklička kretanja novčanih, poslovnih i općenito ekonomskih tokova, važno je naglasiti da se upravo ovaj porez često koristi za njihovo svladavanje, odnosno u stabilizaciji ekonomskog rasta. Posebice je uobičajeno koristiti progresivno oporezivanje dohotka jer progresivne stope omogućuju da se porez na dohodak pojavljuje u funkciji tzv. ugrađenog automatskog stabilizatora (Sever, 1995, str. 303).

Porez na dohodak definira se kao **izravni porez** jer se radi o nametu kojim se oporezuje oporezivi dohodak osobe ili domaćinstva koji bi trebali snositi porezni teret. Ovaj je porez također tipični **subjektni porez** budući da u obzir uzima posebne osobne okolnosti koje su povezane s poreznim obveznikom, a odnose se na osobne odbitke, porezna oslobođenja i progresivne tarife.

Ovaj porez nema dugu povijest, već je relativno „novi“ porezni oblik, kojeg je pod nazivom Income Tax 1798. godine za vrijeme napoleonskih ratova uvela Engleska, no kao stalni oblik fiskalnog obuhvaćanja javlja se tek nakon pedesetak godina, odnosno 1842. godine (Jelčić, Ba., Jelčić, Bo., 1998, str. 174).

2.1. POJAM DOHOTKA FIZIČKIH OSOBA

Financijska i fiskalna znanost do danas nemaju jednoznačne, općeprihvaćene definicije, već se prilikom definiranja dohotka u financijskoj teoriji susrećemo sa dva koncepta. Dva temeljna koncepta financijske teorije u definiranju pojma dohotka su **Teorija izvora** kao uži koncept i **Teorija prirasta bogatstva** (ekonomske snage), odnosno teorija vremena kao širi koncept. Temeljna razlika je u tome hoće li se oporezivati samo oni dohoci koji

nastaju iz stalnih izvora ili sva primanja bez obzira na temelj njihovog nastanka (Blažić, 2006, str. 16).

Prvi, **Teorija izvora** kao uži koncept, zasniva se na pritjecanju određenih prihoda iz onih izvora koji se stalno obnavljaju u određenom vremenskom razdoblju. Najznačajniji predstavnik ove teorije je njemački teoretičar Fuisting koji je prvi pokušao definirati dohodak za svrhe oporezivanja, te je prema njemu dohodak suma novca i dobara koji pritječu pojedincu redovito i iz stalnih prihoda (Jelčić, Ba., Jelčić, Bo., 1998, str. 182). Ukratko, u ovom je konceptu važna redovitost pritjecanja prihoda iz određenih, trajnih izvora.

Drugi, širi koncept, **Teorija prirasta bogatstva**, promatra dohodak kao mogućnost raspolaganja ekonomskim dobrima (ekonomskom snagom) bez obzira iz kojeg izvora potječu, unutar kojeg razdoblja oporezivanja i za koje svrhe će se koristiti. Teoretske temelje ovom konceptu postavio je Shanz, a njegovi sljedbenici bili su Haig i Simons. Suvremena je financijska znanost o javnim financijama sintetizirajući navedene teoretičare prihvatila tzv. Shanz-Haig-Simonsovu koncepciju poznatiju kao **S-H-S dohodak**, odnosno teoretski ideal pokazatelja porezne sposobnosti koji se često označava izrazom „sveobuhvatni dohodak“ (Blažić, 2006, str. 17).

Ovaj koncept može se promatrati sa stajališta **korištenja ekonomske snage** gdje je dohodak jednak stvarnom iznosu potrošnje u nekom vremenu uvećanom za neto prirast bogatstva, te sa stajališta **formiranja ekonomske snage** gdje je dohodak inicijalni prirast bogatstva u smislu prirasta ekonomske snage, bez obzira na koji se način i iz kojih izvora ona stječe. Dakle, dohodak bi trebao obuhvatiti sve oblike novčanog dohotka, kao što su plaće, nadnice, kamate i dividende, zatim imputirane i pripisane dohotke, tj. imputiranu ili pripisanu rentu vlasnika stanova i kuća koji stanuju u njima, kao i porast vrijednosti imovine, tzv. kapitalne dobitke bez obzira jesu li oni realizirani ili ne. Upravo tako definiran dohodak čini najširi mogući obuhvat dohotka (Kesner-Škreb, 2004, str. 142).

Bez obzira na navedeno, ovako definiran dohodak većina zemalja ne primjenjuje, već se on u praksi svodi na suženi tzv. „**koncept dohotka ostvarenog na tržištu**“, odnosno „**novčani dohodak**“. Temeljna razlika između S-H-S dohotka i ovakvog suženog koncepta je u oporezivanju samo tržišnih transakcija i to uglavnom na novčanoj osnovi (Blažić, 2006, str. 19).

S obzirom na sve izneseno, vidljivo je da nema teorijski općeprihvaćenog predloška na kojem bi se zasnivala definicija dohotka, pa suvremene države taj nedostatak u svojim zakonima koji reguliraju materiju oporezivanja dohotka, rješavaju na način da se nabroje svi oni sastavni dijelovi dohotka, odnosno pojedine vrste prihoda koji se i određenoj zemlji smatraju dohotkom.

2.2. UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE

Utvrđivanje oporezivog dohotka odnosno porezne osnovice ključno je za postizanje pravednosti poreza na dohodak kao i visine prihoda koji će se tim putem ubirati. Kao cilj utvrđivanja oporezivog dohotka može se navesti postupak utvrđivanja onog dijela dohotka na koji će biti primijenjena određena porezna stopa ili više njih.

Prvi korak kod utvrđivanja oporezivog dohotka, odnosno porezne osnovice je izračun **bruto dohotka**. Bruto dohodak je zbroj svih prihoda koji su regulirani zakonom određene zemlje i kao takvi ulaze u izračun istog. Idući korak je utvrđivanje **neto dohotka**. Neto dohodak čini razlika zbroja primitaka, odnosno bruto dohotka i zbroja izdataka, odnosno bruto trošak jednog poreznog obveznika, ostvarenih u zakonom utvrđenom, istom razdoblju (Jelčić Bo. et al., 2002, str. 295).

Neto dohodak dobiven na ovakav način još uvijek nije porezna osnovica, već se on mora još umanjiti za određene zakonom propisane iznose. Prvo od takvih zakonom propisanih umanjenja je **preneseni gubitak** koji nastaje ako je zbroj izdataka u promatranom razdoblju veći od zbroja primitaka u istom razdoblju. Međutim, ako je u određenom

razdoblju ostvaren gubitak, očito je da oporezivi dohodak u istom razdoblju nije ni ostvaren, pa se on prenosi u slijedeće porezno razdoblje i odbija od tada ostvarenog dohotka. Drugo umanjeње čini veliki broj **odbitaka** koje možemo podijeliti u nekoliko osnovnih skupina (Jelčić, Ba., Jelčić, Bo., 1998, str. 191):

- 1) izdaci koji imaju karakter onih koji služe za ostvarenje prihoda, koji se međutim, ili uopće ne mogu ili samo vrlo teško mogu vezati uz određene oblike prihoda, npr. kamate za kredite;
- 2) izdaci koji imaju dijelom karakter za privatno trošenje, a dijelom karakter onih nužnih za ostvarivanje prihoda, npr. izdaci za liječenje;
- 3) izdaci koji se javljaju u obliku obveznih doprinosa, a koji smanjuju ekonomsku snagu, npr. obvezno socijalno osiguranje;
- 4) izdaci koji se javljaju pod raznim nazivima, kao što su donacije, dotacije, doprinosi, prilozi, pomoći i slično.

Osobni odbitak je treće umanjeње. Osobni odbitak podrazumijeva određeni iznos po osnovi postojanja samog poreznog obveznika (osnovni osobni odbitak), te određene iznose za uzdržavane članove obitelji. Ukupni iznos osobnog odbitka računa se tako da se kao polazna veličina uzima iznos osnovnog osobnog odbitka, koji ima pravo odbiti sam porezni obveznik; te tako dobiveni iznos uvećava se za iznose temeljem postojanja uzdržavanih članova uže obitelji. Većina poreznih sustava dopušta osobni odbitak jer se na taj način od poreza sigurno izuzima minimalni dohodak koji služi za preživljavanje obitelji (Jelčić, Bo., et al., 2002, str. 299).

Shodno tome, odbijanjem navedenih umanjeња od neto dohotka dobivamo **poreznu osnovicu** na koju se primjenjuje porezna stopa ili više njih i dobiva se iznos porezne obveze. Takva porezna obveza se može dalje umanjiti za odbitke od porezne obveze koji se obično odnosi na davanje porezne olakšice kućanstvima s niskim dohotkom ili s većim brojem djece, a nakon čijeg se odbitka dobiva **konačna obveza poreza na dohodak**.

Pojednostavljeno, obveze poreza na dohodak izračunavaju se u četiri faze što prikazuje shema 1.

Shema 1. Način izračunavanja obveze poreza na dohodak

I.	oporezivi primici iz svih izvora – izdaci prilikom ostvarivanja tih primitaka = bruto dohodak
II.	bruto dohodak – odbitak od dohotka (porezne osnovice)* - preneseni gubici = oporezivi dohodak
III.	oporezivi dohodak $\times$ porezna/e stope = privremena obveza poreza na dohodak
IV.	privremena obveza poreza na dohodak – odbitak od porezne obveze = konačna obveza poreza na dohodak

* porezni odbici i izuzeća

Izvor: izrada autorice prema Bratić, V., Urban, I.: Porezni izdaci u Hrvatskoj, Financijska teorija i praksa, Institut za javne financije, Zagreb, 2006, 30 (2), str. 140

Prethodni postupak izračuna porezne osnovice poreza na dohodak prisutan je u većini suvremenih poreznih sustava, međutim način ostvarenja razlikuje se od države do države obzirom da u različitim zemljama postoje različiti izdaci za koje se umanjuje ostvareni bruto dohodak i primjenjuju se različite porezne stope i olakšice.

2.3. POREZNE OLAKŠICE

Unatoč poreznim trendovima koji sežu još iz kraja osamdesetih godina prošlog stoljeća o ograničavanju poreznih olakšica i čak ukidanju većine olakšica (nestandardnih olakšica), porezne olakšice još uvijek imaju važnu ulogu i sveprisutne su u suvremenim sustavima poreza na dohodak (Blažić, 2006, str. 132).

U samoj klasifikaciji poreznih olakšica koriste se različiti kriteriji. Tako se npr. mogu razlikovati olakšice s obzirom na tehniku njihovog davanja i olakšice s obzirom na vrstu.

S obzirom na tehniku davanja, porezne olakšice se dijele na one u (Blažić, 2006, str. 135):

- 1) užem smislu (odbici od osnovice i porezni kredit), i
- 2) širem smislu (izuzeća pojedinih dohodaka, snižene porezne stope za pojedine dohotke, odgoda plaćanja poreza i sl.).

S obzirom na vrstu porezne olakšice, dijele se na (Blažić, 2006, str. 135): standardne i nestandardne olakšice.

Standardne olakšice nisu ovisne o konkretnoj visini izdataka poreznog obveznika za konkretnu svrhu i automatski su na raspolaganju svim poreznim obveznicima koji ispunjavaju za to zakonom propisane uvjete. U standardne olakšice mogu se ubrojiti osnovna olakšica za svakog poreznog obveznika, olakšice za djecu i bračne olakšice, te ostale standardne olakšice, kao što su olakšice za starije osobe i invalide, za čuvanje djece i stana, za druge uzdržavane osobe i konačno, za obvezne doprinose za socijalno osiguranje (Blažić, 2006, str. 138). Često se u ove olakšice uvrštavaju i troškovi u svezi s radnim odnosom (plaćom).

Nestandardne olakšice ovise o konkretnim izdacima poreznog obveznika koji moraju biti dokumentirani i dokazani. U najčešće nestandardne olakšice mogu se ubrojiti olakšica za dobrovoljne doprinose mirovinskog osiguranja, za premije životnog osiguranja, za zdravstvene usluge, za donacije, za plaćene kamate, za obrazovanje, troškovi za različite izdatke povezane s poslom među kojima se posebno ističu troškovi putovanja na posao i s posla, odnosno preseljenje zbog posla (Blažić, 2006, str. 147).

2.4. OSNOVNI OBLICI POREZA NA DOHODAK

U razvijenim poreznim sustavima razlikuju se tri osnovna oblika poreza na dohodak (Jelčić, Bo., Jelčić, Ba., 1998, str. 179-180):

1) Engleski (britanski) oblik poreza na dohodak, kod kojeg se dohodak fizičkih osoba najprije oporezuje primjenom proporcionalnog općeg poreza na dohodak na pojedine dijelove dohotka i zatim se oni dohoci koji prelaze neki utvrđeni iznos, oporezuju primjenom dodatnog progresivnog poreza. U ovom slučaju radi se o analitičkom oporezivanju pojedinih dohodaka, odnosno prihoda tzv. cedula, pa se ovaj oblik poreza naziva još cedularnim, analitičkim odnosno parcijalnim porezom na dohodak.

Ovakav način oporezivanja je karakterističan za ranije stadije razvoja poreznog sustava te je posebno bio karakterističan za bivše sustave tranzicijskih zemalja (Blažić, 2006, str. 21).

2) Romanski oblik poreza na dohodak karakterizira oporezivanje pojedinih dijelova dohotka cedularnim (analitičkim) porezima. Ovi su porezi dijelom proporcionalni, a dijelom progresivni i pri oporezivanju njihovom primjenom ne uzimaju se u obzir nikakve posebne okolnosti povezane uz osobu poreznog obveznika. Drugi je korak, ukoliko dohodak prelazi određenu visinu, oporezivanje dohotka primjenom progresivnog dopunskog poreza, gdje se za utvrđivanje ukupnog poreznog opterećenja uzimaju u obzir posebne okolnosti poreznog obveznika.

3) Germanski oblik poreza na dohodak sastoji se u tome što se ukupni dohodak oporezuje primjenom jednog jedinstvenog progresivnog poreza s time da se u obzir uzimaju osobna svojstva poreznog obveznika. Obzirom da se u ukupni dohodak sintetiziraju različite vrste dohotka ovaj tip se još naziva sintetički ili jedinstveni porez na dohodak. Prvi put je u fiskalnu praksu uveden 1881. godine u Njemačkoj. Smatra se da ovaj model oporezivanja najbolje odgovara slobodnom

poduzetništvu i tržišnom gospodarstvu, pa je to i bio razlog da su ga mnoga gospodarstva uvela u svoje fiskalne sustave, kao i Republika Hrvatska. Također, smatra se da je ovaj model i veoma izdašan porez na dohodak. Osim toga, pravedan je i univerzalne naravi jer se odmjerava zavisno od cjelokupne porezne snage poreznog obveznika, odnosno poreznog domaćinstva.

2.5. FINANCIJSKA ULOGA POREZA NA DOHODAK

Ukupno porezno opterećenje radne snage predstavlja opterećenje plaće obveznim nametima, a to su **porez na dohodak i doprinosi za socijalno osiguranje**. Za razliku od doprinosa za socijalno osiguranje poslodavaca koji su formalno obveza poslodavaca, porez na dohodak (plaće) i doprinosi za socijalno osiguranje posloprimaca formalno su porezna obveza posloprimaca. No, kako je iz teorije i prakse javnih financija poznato da je teško utvrditi poreznu incidenciju, kao i učinke poreza, moguće je da sva davanja zajedno po novoj metodologiji ne obuhvaćaju samo porezni klin već se on uvećava i za razna **neporezna obvezna davanja** (non tax compulsory payments – koja nisu porezi u užem smislu (što uključuje i doprinose) prevladavaju na posloprimce, odnosno poslodavce s obzirom na odnose na tržištu radne snage i druge okolnosti. Shodno tome, **klin svih obveznih plaćanja** (compulsory payment wedge) je ustvari porezni klin uvećan za neporezna obvezna davanja, a to su: **obvezna plaćanja u korist institucija izvan opće države** (osim osiguranja za slučaj nesreća na radu) i **obvezna plaćanja u korist države** gdje postoji izravna protučinidba, dakle nema redistribucijskog elementa (Blažić, 2010, str. 65-67).

Sa stajališta svoje fiskalne izdašnosti porez na dohodak s pravom nosi atribut jednog od najznačajnijih poreza uključenih u suvremene porezne sustave. Prema prikupljenim prihodima doprinosi za socijalno osiguranje zauzimaju treće mjesto u poreznom sustavu, odmah iza **poreza na dohodak** i poreza kojim se obavlja oporezivanje prometa. Također je poznato da je sudjelovanje prihoda od poreza na dohodak u BDP-u pojedinih zemalja

različito, no isto tako je sveprisutna i pojava odnosno tendencija **porasta** sudjelovanja prihoda od poreza na dohodak u BDP-u koja je prisutna u većini zemalja.

2.6. POREZ NA DOHODAK U DRUGIM ZEMLJAMA

Porez na dohodak je, sa stajališta porezne izdašnosti, jedan od **najznačajnijih** poreza koji su sadržani u suvremenim poreznim sustavima. Prethodna tvrdnja dokazati će se pomoću tablica 1. – 3., koje slijede u nastavku.

U tablici 1. prikazana je porezna struktura u zemljama članicama OECD-a u razdoblju od 1965. godine do 2008. godine.

Tablica 1. Porezna struktura u zemljama OECD-a u razdoblju od 1965. godine do 2008. godine (izražena u %)

<i>Godina</i> <i>Vrsta poreza</i>	1965.	1975.	1985.	1995.	2000.	2008.
Porez na dohodak	26	30	30	27	25	25
Porez na dobit	9	8	8	8	9	10
Doprinosi za socijalno osiguranje*:	18	22	22	25	24	25
- zaposlenik	(6)	(7)	(7)	(9)	(9)	(9)
- poslodavac	(10)	(14)	(13)	(14)	(14)	(14)
Porez na platne liste i radnu snagu	1	1	1	1	1	1
Porez na imovinu	8	6	5	6	6	5
Opći porez na promet	12	13	16	19	19	20
Posebni porezi na promet	24	18	16	13	12	10
Ostali porezi	2	2	2	3	3	3
Ukupno**	100	100	100	100	100	100

**uključeni su i doprinosi za socijalno osiguranje koje plaćaju zaposlenici i poslodavci, a nisu razgraničeni na više zaposlenika i poslodavaca*

***moguće je odstupanje zbog prethodnog zaokruživanja pojedinih kategorija*

Izvor: Izrada autorice prema Revenue Statistics 1965-2009, Tax revenue trends, OECD, Pariz, 2010, str. 25

Kao što je vidljivo iz tablice 1., udio poreza na dohodak fizičkih osoba u ukupnim poreznim prihodima zemalja OECD-a u razdoblju od 1995. godine pa sve do 2008. godine bilježi blagi pad. Udio poreza na dohodak fizičkih osoba se u 2008. godini smanjio za 7,4% u odnosu na 1995. godinu. No taj udio je i dalje vrlo značajan, odnosno zauzima 25% (jednu četvrtinu) ukupnih poreznih prihoda zemalja OECD-a. Također je moguće primijetiti u tablici 1. da udio doprinosa za socijalno osiguranje bilježi konstantan rast u razdoblju od 1965. godine do 2008. godine, te se u tom razdoblju povećao za 38,9%. Može se vidjeti da je udio doprinosa poslodavaca gotovo dvostruko veći od udjela doprinosa zaposlenika. Udio doprinosa za socijalno osiguranje je u razdoblju od 1995. godine do 2008. godine iznosio oko 25% ukupnih poreznih prihoda, i tako uz porez na dohodak postao najveći izvor poreznih prihoda.

U tablici 2. prikazuje se udio poreza na dohodak u BDP-u zemalja članica OECD-a.

Tablica 2. Porez na dohodak kao dio BDP-a zemalja OECD-a u razdoblju od 1990. godine do 2008. godine (izraženo u %)

<i>Godina Država</i>	1990.	1995.	2000.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kanada	14,7	13,4	13,1	11,9	11,9	12,3	12,0
Meksiko	-	-	-	-	-	-	-
Čile	-	-	-	-	-	-	-
SAD	10,1	9,9	12,3	9,5	10,0	10,6	9,9
Australija	11,9	11,4	11,4	11,8	11,0	10,8	10,2
Japan	8,1	6,0	5,7	5,0	5,2	5,5	5,6
Koreja	3,9	3,6	3,3	3,2	3,8	4,4	4,0
Novi Zeland	17,7	16,3	14,3	15,1	14,7	14,8	13,7
Austrija	8,3	8,6	9,5	9,3	9,3	9,4	9,9
Belgija	13,4	14,2	14,0	13,8	13,2	13,0	13,5
Češka	-	4,8	4,6	4,6	4,2	4,3	3,7
Danska	24,8	26,2	25,5	24,9	24,8	25,3	25,2
Finska	15,2	14,2	14,5	13,5	13,3	13,0	13,3
Francuska	4,5	4,9	8,0	7,9	7,7	7,4	7,5
Njemačka	9,6	10,2	9,4	8,1	8,6	9,0	9,6
Grčka	3,7	3,5	5,0	4,7	4,7	4,8	4,8
Mađarska	-	6,7	7,2	6,7	6,8	7,2	7,8
Island	8,3	9,7	12,9	14,2	14,0	13,8	13,2
Irska	10,6	10,0	9,5	8,3	8,8	8,8	8,0
Izrael	-	10,0	10,7	7,7	7,9	8,1	7,3
Italija	9,9	10,4	10,5	10,4	10,7	11,1	11,6
Luksemburg	8,4	8,0	7,2	7,2	7,5	7,1	7,7
Nizozemska	10,6	7,8	6,0	6,9	7,3	7,7	7,5
Norveška	10,7	10,0	10,3	9,7	9,1	9,7	9,1
Poljska	-	8,3	4,4	3,9	4,6	5,2	5,4
Portugal	4,3	5,4	5,5	5,2	5,3	5,6	5,6
Slovačka	-	-	3,4	2,6	2,5	2,5	2,8
Španjolska	7,1	7,6	6,4	6,4	6,8	7,4	7,1
Švedska	20,1	15,9	17,1	15,4	15,4	14,6	13,8
Švicarska	10,0	10,1	10,5	10,4	10,4	9,1	9,1
Turska	4,0	3,6	5,4	3,6	3,8	4,1	4,0
Velika Britanija	10,4	9,8	10,7	10,4	10,6	10,9	10,7
Slovenija	-	5,9	5,6	5,5	5,7	5,6	5,9
Neponderirani prosjek							
Prosjek OECD Σ	10,4	9,6	9,5	9,0	9,0	9,1	9,0

Izvor: izrada autorice prema Revenue Statistics 1965-2009, OECD, Pariz, 2010, str. 84

Iz tablice 2. vidljivo je da je porez na dohodak u zemljama članicama OECD-a u 2008. godini imao **udio u BDP-u** od 9,0% i može se reći da je taj udio konstantan od 2005. godine, dok je prije bio nešto viši.

Nastavi li se analiza **po državama**, vidljivo je da je udio poreza na dohodak u BDP-u 2008. godine najveći u skandinavskim državama i to: Danskoj (25,2%), Švedskoj (13,8%), Finskoj (13,3%), Islandu (13,2%), zatim u Novom Zelandu (13,7%) i Belgiji (13,5%) dok je iznimno nizak udio u Slovačkoj (2,8%) i Češkoj (3,7%), a slijede Turska i Koreja sa 4%.

U tablici 3. prikazan je udio poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima zemalja članica OECD-a.

Tablica 3. Porez na dohodak kao dio ukupnih poreznih prihoda zemalja OECD-a u razdoblju od 1990. godine do 2008. godine (izraženo u %)

<i>Godina Država</i>	1990.	1995.	2000.	2005.	2006.	2007.	2008.
Kanada	40,8	37,5	36,8	35,6	35,6	37,2	37,2
SAD	37,0	35,7	41,8	35,1	36,1	37,9	38,1
Australija	43,0	40,6	37,8	39,7	37,4	36,7	37,6
Japan	27,8	22,4	21,1	18,3	18,5	19,6	20,0
Koreja	20,0	18,1	14,6	13,3	15,2	16,7	15,0
Novi Zeland	48,0	45,0	43,1	41,1	40,7	42,1	40,7
Austrija	20,1	20,9	22,1	21,9	22,3	22,5	23,1
Belgija	32,0	32,6	31,3	30,9	29,8	29,8	30,5
Češka	-	12,8	12,9	12,2	11,5	11,6	10,3
Danska	53,2	53,7	51,8	48,9	50,0	51,7	52,4
Finska	34,7	31,1	30,6	30,7	30,3	30,3	30,9
Francuska	10,7	11,4	18,0	18,0	17,6	17,1	17,4
Njemačka	27,6	27,5	25,3	23,2	24,3	25,1	26,0
Grčka	14,1	12,0	14,7	14,6	14,8	14,9	14,7
Mađarska	-	16,1	18,6	18,6	18,3	18,2	19,4
Island	26,9	31,1	34,8	34,8	33,7	33,9	36,0
Irska	31,9	30,7	30,4	27,3	27,6	28,4	27,9
Izrael	-	27,1	29,0	21,7	21,9	22,3	21,7
Italija	26,3	26,0	24,8	25,5	25,4	25,6	26,8
Luksemburg	23,5	21,7	18,3	19,0	20,9	20,0	21,7
Nizozemska	24,7	18,9	15,2	18,0	18,7	19,8	19,1
Norveška	26,2	25,9	24,1	22,2	20,7	22,1	21,4
Poljska	-	22,9	13,5	11,9	13,5	15,1	15,6
Portugal	15,9	17,5	16,7	15,6	15,5	15,8	16,0
Slovačka	-	-	9,9	8,4	8,5	8,7	9,5
Španjolska	21,7	23,6	18,6	18,0	18,6	19,9	21,5
Švedska	38,5	33,5	33,3	31,6	31,9	30,9	29,8
Švicarska	38,8	36,3	34,9	35,7	35,6	31,6	31,4
Turska	26,8	21,0	22,2	14,7	15,6	17,0	16,5
Velika Britanija	29,4	28,8	29,3	29,1	28,9	30,0	30,1
Slovenija	-	15,0	15,0	14,3	15,0	14,7	15,8
Prosjek OECD Σ	29,6	26,6	25,5	24,2	24,3	24,7	25,0

Izvor: izrada autorice prema Revenue Statistics 1965-2009, OECD, Pariz, 2010, str. 84

Iz podataka izloženih u tablici 3. vidljivo je da je udio prihoda od poreza na **dohodak u ukupnim poreznim prihodima** zemalja članica OECD-a u 2008. godini iznosio 25,0%, što je smanjenje od 15,5% u odnosu na 1990. godinu. Vidljivo je također da je taj udio gotovo konstantan u zadnjim promatranim godinama, a kreće se oko 24% i 25%.

Uspoređujući podatke **po državama**, vidljivo je da je najveći udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnim poreznim prihodima zabilježen u Danskoj (52,4%), a zatim slijede Novi Zeland (40,7%), SAD (38,1%) i Australija (37,6%), dok je nizak udio zabilježen u Slovačkoj (9,5%) i Koreji (15,0%).

Na temelju prikazanih i analiziranih podataka može se zaključiti da će većina industrijaliziranih zemalja zadržati porez na dohodak kao jedan od svojih **glavnih izvora prihoda**. Promjene u pojedinim zemljama zasigurno će biti pod utjecajem prirode postojećeg poreznog sustava te političkih, socijalnih i ekonomskih preferencija njihovih vlada.

3. TEMELJNE ODREDNICE POREZA NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ RELEVANTNE ZA OPOREZIVANJE PLAĆA

Kao u većini suvremenih zemalja, u Republici Hrvatskoj se također primjenjuje **sintetički oblik poreza na dohodak**, poznat kao i germanski tip poreza na dohodak prema kojem se dohodak oporezuje kao cjelina koju određena fizička osoba ostvari tijekom poreznog razdoblja, najčešće jedne godine. Ovaj porez predstavlja **jedinstven i cjelovit** porez na dohodak što znači da se svi prihodi, svi dijelovi dohotka poreznog obveznika obuhvaćaju u jednu cjelinu i oporezuju na jednom mjestu i u jednom trenutku, a ne prema izvorima. U praksi, međutim, dolazi do odstupanja od dosljedne primjene jednokratnog oporezivanja ukupnog dohotka, te je u pravilu u poreznim propisima određene zemlje koja primjenjuje germanski tip poreza na dohodak, regulirano različito oporezivanje različitih oblika dohotka. Nadalje, utvrđivanje, obračunavanje i plaćanje poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj uređeno je Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o porezu na dohodak.

3.1. DEFINICIJA DOHOTKA PREMA ZAKONU REPUBLIKE HRVATSKE

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak utvrđuje se i plaća porez na dohodak. **Dohodak** je razlika između primitaka i izdataka nastalih u jednoj kalendarskoj godini kao poreznom razdoblju. Dohotkom se smatraju primitci koje ostvari porezni obveznik na tržištu rada, robe, usluga i kapitala te davanjem na korištenje imovine i imovinskih prava, kao i primici od osiguranja. Prema ovom Zakonu **dohodak od nesamostalnog rada** je razlika između primitaka stečenih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju prema odredbama članaka ovog Zakona. **Dohotkom od samostalne djelatnosti** smatra se dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva. Osim ove dvije vrste, odnosno izvora dohotka, u Republici Hrvatskoj oporezuje se i: **dohodak od imovine i**

imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja i drugi dohodak (Zakon o porezu na dohodak, čl. 13).

3.2. POREZNI OBVEZNIK

Obveznik poreza na dohodak je **fizička osoba** koja ostvaruje dohodak. Dohodak može ostvariti i više fizičkih osoba zajednički, kao na primjer suvlasnici zajedničkim obavljanjem samostalne djelatnosti ili kao suvlasnici zajedničkim ostvarivanjem dohotka od imovine i imovinskih prava. U takvim slučajevima svaka osoba zasebno plaća dohodak na dio zajedničkog dohotka koji joj pripada. Dakle, porezni je obveznik **pojedinaac**, ne poduzeće. Također, porezni obveznik je i **nasljednik** za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostavitelj ostvario do svoje smrti (Cipek, 2007, str. 6).

Porezni obveznik može biti rezident ili nerezident. **Rezident** je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište ili pak nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću. **Nerezident** je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. O tome da li je porezni obveznik rezident ili nerezident ovisi opseg njegove porezne obveze (<http://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>).

3.3. OSNOVICA POREZA NA DOHODAK

Godišnja osnovica poreza na dohodak je **ukupni iznos dohodaka** prema svim izvorima dohotka.

Postupak izračunavanja porezne osnovice poreza na dohodak može se shematski prikazati na sljedeći način (shema 2.).

Shema 2. Utvrđivanje godišnje porezne osnovice

	(1) SVJETSKI DOHODAK (ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja i drugog dohotka, koji <u>rezident</u> ostvari u tuzemstvu i inozemstvu)
<u>ILI</u>	(2) TUZEMNI DOHODAK (ukupni iznos dohotka od nesamostalnog rada, dohotka od samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, dohotka od kapitala, dohotka od osiguranja i drugog dohotka, koji <u>nerезident</u> ostvari u tuzemstvu)
	(3) DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI KOJEG REZIDENT OSTVARI U TUZEMSTVU I INOZEMSTVU, A NEREZIDENT U TUZEMSTVU, UMANJUJE SE ZA:
—	- plaće novozaposlenih i nagrade učenicima na praktičnom radu i naukovanju
—	- izdaci za školovanje i stručno usavršavanje radnika i tih obveznika osobno
—	- izdaci za istraživanje i razvoj
—	- preneseni gubici od samostalnih djelatnosti
=	UKUPNI DOHODAK
—	- osobni odbitak
=	POREZNA OSNOVICA ZA PRIMJENU POREZNIH STOPA

Izvor: izrada autorice prema <http://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

3.4. OSOBNI ODBITAK

Osobnim odbitkom smatra se iznos dohotka koji nije oporeziv, odnosno onaj iznos koji **umanjuje poreznu osnovicu**. Naime, sa stajališta pravednosti smatra se da ne treba oporezivati dio dohotka koji služi za podmirenje osnovnih životnih potreba, tako zvani **egzistencijalni minimum**.

U Republici Hrvatskoj **osnovni osobni odbitak** poreznog obveznika iznosi **1.800,00 kuna mjesečno**, odnosno 21.600,00 kuna godišnje. Umirovljenicima se osobni odbitak priznaje u visini mirovine, a najviše do 3.200,00 kuna mjesečno, odnosno 38.400,00 kuna godišnje (Sirovica, Zuber, 2010, str. 24).

Svaki građanin koji ostvaruje dohodak ima pravo na osobni odbitak i može ga koristiti od rođenja do smrti u ukupnoj svoti za cijeli mjesec. Osnovni se osobni odbitak **povećava** u ovisnosti o broju **uzdržavane djece** i **uzdržavanih članova obitelji**, a utvrđuje se kao zbroj osnovnog osobnog odbitka i pripadajućeg iznosa osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji, djecu, te eventualnu **invalidnost**. Tom se iznosu pribrajaju iznosi dijela osobnog odbitka za zdravstvene usluge i zdravstveno osiguranje, stambene potrebe i dana darovanja (Sirovica, 2010, str. 25).

U tablici 4. je prikaz svota osobnih odbitaka na mjesečnoj i godišnjoj razini.

Tablica 4. Svote osobnih odbitaka na mjesečnoj i godišnjoj razini (izraženo u kunama)

Osobni odbaak	Faktor osobnog odbitka	Svota osobnog odbitka	
		Mjesečno	Godišnje
Osnovni osobni odbaak	1,00	1.800	21.600
Uvećanje osnovnog osobnog odbitka za:			
Uzdržavani član (supružnici, roditelji, roditelji supružnika, unuci, bake i djedovi)	0,50	900	10.800
Prvo dijete	0,50	900	10.800
Drugo dijete	0,70	1.260	15.120
Treće dijete	1,00	1.800	21.600
Četvrto dijete	1,40	2.520	30.240
Peto dijete*	1,90	3.420	41.040
Djelomična invalidnost poreznog obveznika i/ili uzdržavanog člana i/ili djeteta	0,30	540	6.480
100% invalidnost ili temeljem invalidnosti pravo na pomoć druge osobe – za poreznog obveznika i/ili uzdržavanog člana i/ili dijete	1,00	1.800	21.600
Umirovljenici – u visini mirovine, ali:			
- najviše		3.200	38.400
- najmanje		1.800	21.600
Područje posebne državne skrbi	1. skupina	3.840	46.080
	2. skupina	3.200	38.400
	3. skupina	2.400	28.800
Brdsko-planinska područja		2.400	28.800

* za svako sljedeće dijete faktor osnovnog osobnog odbitka progresivno se uvećava, i to za: 0,60; 0,70; 0,80; 0,90; 1,00 i tako dalje, u odnosu na prethodno dijete

Izvor: izrada autorice prema Sirovica, K., Zuber, M.: Obračun plaće i drugog dohotka u 2010. godini, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010, str. 24-27

Pravo na osobni odbitak po osnovi uzdržavane djece i/ili drugih uzdržavanih članova obitelji ima porezni obveznik pod uvjetom da uzdržavano dijete ili uzdržavani član obitelji **nije** u poreznom razdoblju, odnosno kalendarskoj godini **ostvario primitak veći od 10.800,00 kuna**. Ostvareni primitak u ovom slučaju podrazumijeva **sve primitke**, bez obzira da li podliježu oporezivanju ili ne. Na primjer, plaće, naknade za vrijeme bolovanja, naknade za vrijeme porođajnog dopusta, naknade za nezaposlenost, stipendije, naknade učenicima na praksi i drugo. Iznimno, se u ove primitke **ne ubrajaju** socijalne potpore, doplatak za djecu, primici za opremu novorođenog djeteta i obiteljske mirovine nakon smrti roditelja. Isto tako, ako je poreznom obvezniku utvrđena **invalidnost** bilo za njega ili uzdržavano dijete ili drugog uzdržavanog člana obitelji, on ostvaruje pravo na povećani osobni odbitak. U slučaju **djelomične invalidnosti**, utvrđuje se pravo na povećanje osobnog odbitka po faktoru **0,30**. Nadalje, u slučaju **100%-tne invalidnosti** to pravo se utvrđuje po faktoru **1,0**. Također, fizičke osobe kojima je utvrđen **status hrvatskog ratnog vojnog invalida** iz Domovinskog rata, prema odredbama Zakona o porezu na dohodak, ne plaćaju porez na dohodak od nesamostalnog rada i mirovina razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti. Pri utvrđivanju iznosa poreza koji treba uplatiti, poslodavac primjenjuje pravo na **umanjenje porezne obveze razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti** (Turković-Jarža, 2009, str. 71-72).

Osobni odbitak poreznih obveznika koji **imaju prebivalište i borave na području posebne državne skrbi** utvrđuju se tijekom godine od osnovnog osobnog odbitka u iznosu 1.800,00 kuna mjesečno. U tablici 4. navedeni su iznosi koje takvi rezidenti **ostvaruju istekom godine na temelju podnesene godišnje prijave poreza** na dohodak. Shodno tome, navedene uvećane iznose osnovnog osobnog odbitka poslodavac **ne može** primijeniti pri isplati plaće tijekom godine (Sirovica, 2010, str. 23).

Porezni obveznik može istekom godine, podnošenjem prijave poreza na dohodak uvećati osnovni osobni odbitak **za darovanja dana u tuzemstvu** za kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, športske i vjerske svrhe, udrugama i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, **do visine**

2% primitaka za koje je u prethodnoj godini podnesena godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak (Sirovica, Zuber, 2010, str. 27).

Sve dosad navedeno u vezi osobnog odbitka odnosi se na rezidente, no **pravo na osobne odbitke imaju i nerezidenti**, no naravno ograničeno, odnosno pod određenim uvjetima. Nerezidentu koji ostvaruje dohodak u Republici Hrvatskoj **priznaje se samo dio osobnog odbitka za vlastito uzdržavanje**, ali ne i za uzdržavanje članova obitelji i djece, kao ni dio koji se odnosi na eventualnu invalidnost. Nerezidentu osnovni osobni odbitak može se **uvećati za uplaćeni doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje** ako nije stekao status osiguranika zdravstvenog osiguranja s neke druge osnove. Osnovni osobni odbitak također mu se može uvećati **za dana darovanja u tuzemstvu do visine 2% primitka** ostvarenih u prethodnoj godini za koje je predao godišnju prijavu poreza na dohodak (Turković-Jarža, 2009, str. 77).

3.5. STOPE POREZA NA DOHODAK

Visina stope po kojoj se plaća porez na dohodak ovisi o visini ostvarenoga dohotka. Na dohodak do visine osobnog odbitka porez se ne plaća.

Iznad tog iznosa, **porez na dohodak** plaća se na sljedeći način (<http://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>):

- 1) po stopi od **12%** od porezne osnovice do visine dvostrukog iznosa osnovnog osobnog odbitka
- 2) po stopi od **25%** na razliku porezne osnovice između dvostrukog i šesterostrukog iznosa osnovnog osobnog odbitka
- 3) po stopi od **40%** na poreznu osnovicu iznad šesterostrukog osnovnog osobnog odbitka.

Prethodno navedene stope obračunavaju se od **1. srpnja 2010. godine**, a zamijenile su stare stope poreza na dohodak, i to: 15%, 25%, 35% i 45%.

Radi lakšeg razumijevanja u nastavku je prikazana tablica 5. sa mjesečnim i godišnjim poreznim osnovicama za primjenu poreznih stopa, i to prije i poslije 1. srpnja 2010. godine.

Tablica 5. Porezne stope i porezne osnovice na mjesečnoj i godišnjoj razini prije i poslije 1. srpnja 2010. godine

Do 1. srpnja 2010.		Od 1. srpnja 2010.	
Stopa poreza na dohodak	Porezna osnovica – mjesečna (godišnja)	Stopa poreza na dohodak	Porezna osnovica – mjesečna (godišnja)
15%	do 3.600,00 kn (do 43.200,00 kn)	12%	do 3.600,00 kn (do 43.200,00 kn)
25%	na idućih 5.400,00 kn (na idućih 64.800,00 kn)	20%	na idućih 7.200,00 kn (na idućih 86.400,00 kn)
35%	na idućih 16.200,00 kn (na idućih 194.400,00 kn)	40%	Iznad 10.800,00 kn (iznad 129.600,00 kn)
45%	iznad 25.200,00 kn (iznad 302.400,00 kn)		

Izvor: izrada autorice prema online:
http://infos.hok.hr/hr/faq/c_porezi_i_carine/cl_porez_na_dohodak/koliko_iznose_propisane_stope_poreza_na_dohodak, pogledano: 15. lipnja 2011.

Iz tablice 5. je vidljivo da je najnovijom poreznom politikom koja se primjenjuje od 1. srpnja 2010. došlo do smanjivanja broja i visine poreznih stopa. Umjesto dosadašnje četiri porezne stope, uvode se tri porezne stope koje se koriste tako da porezna osnovica do 10.800,00 kuna (3.600,00 + 7.200,00) mjesečno podliježe oporezivanju po dvije niže porezne stope od 12% i 25%, razlika iznad 10.800,00 kuna po najvišoj stopi od 40% (Turković-Jarža, 2010, str. 11).

Budući da visina poreza na dohodak ovisi o visini osobnog odbitka, kod poreznih obveznika koji ostvaruju pravo na veći osobni odbitak zbog obiteljskog statusa porezno opterećenje bitno se smanjuje (Turković-Jarža, 2010, str. 12).

Na obračunani iznos poreza na dohodak, obračunava se **prireza** ako je propisan za općinu odnosno grad u kojem porezni obveznik ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Prirez porezu na dohodak ubraja se u prihode jedinice lokalne samouprave i služi za njihovo financiranje. Općina, odnosno grad **možu** obveznicima poreza na dohodak sa svoga područja propisati plaćanje prireza prema sljedećim stopama (www.porezna-uprava.hr):

- 1) općina po stopi **do 10%**
- 2) grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi **do 12%**
- 3) grad s više od 30.000 stanovnika po stopi **do 15%**
- 4) Grad Zagreb po stopi **do 30%**.

Tako primjerice, Grad Rijeka ima prirez po stopi od 12%, Grad Zagreb 18%, a gradovi Poreč i Zadar ne obračunavaju prirez porezu na dohodak (www.porezna-uprava.hr).

Od **1. kolovoza 2009. godine** pri svakoj se isplati plaće morao obračunavati i obustavljati poseban porez (tzv. krizni porez), i to po stopi od 2% i 4% na primitke veće od 3.000,00 kuna odnosno, po stopi od **2%** na ukupni iznos plaće, mirovine i drugog primitka ako je iznos veći od 3.000,00 kuna, a manji od 6.000,00 kuna (uključujući i 6.000,00 kuna) ukupno u tijeku jednog mjeseca, a po stopi od **4%** na ukupni iznos plaće, mirovine i drugog primitka ako je iznos veći od 6.000,00 kuna ukupno u tijeku jednog mjeseca. Krizni se porez obračunavao i plaćao iz **neto plaće**, neto mirovine, neto drugog dohotka te iz primitka po osnovi dividendi i udjela u dobiti. Od 1. srpnja 2010. ukinuta je stopa posebnog (kriznog) poreza od 2% na plaće, mirovine i druge primitke. **Od 1. srpnja 2010. godine do 31. listopada 2010. godine** krizni porez na plaće, mirovine i druge primitke **plaćao se po stopi od 4%** na ukupni iznos plaće, mirovine i drugog primitka **ako je iznos utvrđene porezne osnovice bio veći od 6.000,00 kuna** ukupno u tijeku jednog mjeseca (Sirovica, Zuber, 2010, str. 29).

Od **1. studenoga 2010. godine** ukinut je posebni porez na plaće, mirovine, drugi dohodak, dividende i udjele u dobitku po stopi od 4%, što je u 2011. godini dalo drukčiju sliku poreznog opterećenja plaća (Turković-Jarža, 2010, str. 12).

3.6. POREZNO RAZDOBLJE

Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za **kalendarsku godinu**, odnosno porezno razdoblje.

Samo u sljedećim slučajevima porezno razdoblje može biti **kraće** od kalendarske godine i tada se prava računaju u korist poreznog obveznika, na pune mjesece (<http://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>):

- 1) ako rezident tijekom iste kalendarske godine postane nerezident i obratno, u kojem slučaju porezno razdoblje obuhvaća razdoblje u kojemu je fizička osoba bila rezident ili nerezident,
- 2) rođenja ili smrti poreznog obveznika.

4. OPOREZIVANJE PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Porez na dohodak od nesamostalnog rada **najizdašniji je porezni prihod od oporezivanja fizičkih osoba**. Pravni okvir temeljem kojeg se uređuju pitanja oporezivanja dohotka od nesamostalnog rada u Republici Hrvatskoj, zatim metode obračunavanja i plaćanja doprinosa za obvezna osiguranja čine Zakon o porezu na dohodak, Zakon o doprinosima, Pravilnik o porezu na dohodak i Pravilnik o doprinosima (Cipek, Šnajder, 2009, str. 10).

4.1. TEMELJNE ODREDNICE DOHOTKA OD NESAMOSTALNOG RADA

Pod pojmom **nesamostalni rad** podrazumijeva se svaki rad u kojem posloprimac radi prema uputama svog poslodavca, pri čemu posloprimac ne snosi apsolutno nikakav poslovni rizik i u posao ulaže samo svoj trud, a poslodavac određuje uvjete rada kao primjerice mjesto, vrsta i vrijeme rada posloprimca. Ostvarivanje dohotka od nesamostalnog rada vezuje se isključivo uz **radni odnos**, odnosno ugovor o radu između poslodavca i posloprimca.

Posloprimci su fizičke osobe koje su obavljale ili obavljaju poslove u javnoj ili privatnoj službi i koje po osnovi prijašnjeg ili sadašnjeg rada dobivaju plaću. S druge strane, **poslodavci su pravne ili fizičke osobe** koje zapošljavaju fizičke osobe radi obavljanja poslova i koje istima isplaćuju ili su isplaćivale plaću (Jelčić, Lončarić-Horvat, 2002, str. 303).

4.2. UTVRĐIVANJE PLAĆA ZA RAD IZ RADNOG ODNOSA

Dohodak od nesamostalnog rada utvrđuje se kao **razlika između primitaka** po osnovi nesamostalnog rada **i izdataka** po osnovi nesamostalnog rada nastalih u istom poreznom razdoblju (Cipek, Šnajder, 2009, str. 16).

Primicima se smatraju sva dobra, kao što su novac, stvari, usluge i prava koji imaju **novčanu vrijednost** koju porezni obveznik ostvari od rada, obavljanja djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i drugih primitaka. Također, za napomenuti je da se **primitkom od nesamostalnog rada** (plaćom) smatra bruto iznos plaće koji se sastoji od doprinosa za obvezna osiguranja iz primitaka, poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak i iznosa plaće koji se isplaćuje radniku. Pri utvrđivanju smatra li se ostvareni primitak primitkom od nesamostalnog rada od odlučujućeg je značaja je li dohodak ostvaren u **radnom odnosu** te proizlazi li iz radnog odnosa (Paić-Ćirić, 2006, str. 31).

Primici po osnovi nesamostalnog rada (plaćom) smatraju se (www.propisi.porezna-uprava.hr):

1) svi primici koje poslodavac u novcu ili u naravi isplaćuje ili daje radniku po osnovi radnog odnosa, prema propisima koji uređuju radni odnos, a to su:

- plaća koju poslodavac isplaćuje radnicima u svezi sa sadašnjim radom, prijašnjim radom po osnovi prijašnjeg radnog odnosa ili budućim radom po osnovi sadašnjeg radnog odnosa,
- primici po osnovi naknada, potpora, nagrada i drugog, koje poslodavac isplaćuje ili daje radnicima iznad propisanih iznosa,
- plaća koju radniku umjesto poslodavca isplati druga osoba,
- premije osiguranja koje poslodavci plaćaju za svoje radnike (službenike, namještenike i druge osobe koje su u radnom odnosu, prema propisima koji uređuju radni odnos) po osnovi životnog osiguranja, dopunskog, dodatnog i privatnoga zdravstvenog osiguranja, dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja iznad propisanog iznosa i osiguranja njihove imovine,

- svi drugi primici koje poslodavac isplaćuje ili daje radniku za obavljeni rad po osnovi ugovora o radu ili drugog akta kojim se uređuje radni odnos,

2) poduzetnička plaća koja ulazi u rashod pri utvrđivanju poreza na dobit,

3) primici (plaća) fizičkih osoba izaslanih na rad u Republiku Hrvatsku po nalogu inozemnog poslodavca u tuzemna društva za rad u tim društvima,

4) primici (plaća) članova predstavničkih i izvršnih tijela državne vlasti i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji im se isplaćuju za rad u tim tijelima i jedinicama,

5) naknade plaće osobama koje pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata I. skupine, prema posebnom propisu,

Primicima po osnovi nesamostalnog rada smatraju se i (www.propisi.porezna-uprava.hr):

1) mirovine ostvarene na temelju prijašnjih uplata doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje,

2) mirovine koje isplaćuju osiguravatelji na temelju prijašnjih uplata poslodavca za dokup dijela mirovine, ako su te uplate bile oslobođene oporezivanja,

3) mirovine koje se isplaćuju poduzetnicima koji su obavljali samostalnu djelatnost, poduzetnicima koji su plaćali porez na dobit i drugim osobama na temelju prijašnjih uplata doprinosa u propisano obvezno osiguranje, a koji su bili porezno dopustivi izdatak ili rashod,

Primicima u naravi smatraju se (www.propisi.porezna-uprava.hr): korištenje zgrada, prometnih sredstava, povoljnije kamate pri odobravanju kredita i druge pogodnosti koje poslodavci i isplatitelji primitka, odnosno plaće koje se daju radnicima i fizičkim osobama koje ostvaruju primitke. **Primitkom po osnovi povoljnijih kamata** smatra se

razlika između ugovorene niže i stope kamate od 4% godišnje, osim kamata po kreditima koji se daju ili subvencioniraju iz proračuna, ali ne radnicima uprave.

Izdacima se smatraju svi odljevi dobara s **novčanom** vrijednošću nastali radi ostvarivanja ili osiguravanja primitaka (Paić-Ćirić, 2006, str. 35).

Pri utvrđivanju dohotka od primitaka temeljem nesamostalnog rada, **oduzimaju se** uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja iz plaće, odnosno iz primitka (www.porezna-uprava.hr).

Važno je napomenuti da je **od 1. srpnja 2010. godine ukinuta mogućnost korištenja porezno priznatih izdataka** po osnovi izdataka za uplaćene premije životnog osiguranja s obilježjem štednje, premija dodatnog, dopunskog i privatnog zdravstvenog osiguranja i premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja uplaćenih tuzemnim osigurateljima. Ukinuto je i korištenje dijela osobnog odbitka za zdravstvene i stambene potrebe koje su se prije 1. srpnja 2010. godine priznavale u visini do 12.000,00 kn godišnje. Nabrojene porezne olakšice, koje su ukinute od 1. srpnja 2010. godine, priznavale su se u godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2010. godinu (na temelju podnesene godišnje porezne prijave u veljači 2010. godine) u ukupnom iznosu do najviše 6.000,00 kuna godišnje i to za uplate izvršene do 30. lipnja 2010. godine, pod uvjetom da prethodno nisu korištene kao porezno dopustiv izdatak koji je umanjivao dohodak od nesamostalnog rada u razdoblju siječanj – lipanj 2010. godine (Sirovica, 2010, str. 113).

Također, **od 1. srpnja 2010. godine utvrđeni su primici na koje se ne plaća porez na dohodak**, a to su premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (III. stup) koje poslodavac uplaćuje u korist svojih radnika i stipendije studentima (<http://www.infolink.hr/hr/posloven-obavijesti/77-izmjene-dohodak>).

Prema propisanim uvjetima proizlazi da premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja **ne podliježu oporezivanju** samo ako ih uplaćuje poslodavac na svoj teret, a u korist svojih radnika čiju suglasnost ima, i to tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu do visine 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, odnosno ukupno do 6.000,00 kuna

godišnje. Na razliku koja premašuje oporeziv iznos, poslodavac je obvezan obračunati doprinose za obvezna osiguranja, porez na dohodak i mogući prirez. Radnik je u trenutku ostvarivanja prihoda iz dobrovoljnog fonda porezni obveznik, jer je isplatitelj dužan obračunati, obustaviti i uplatiti porez na dohodak od osiguranja po stopi od 12%. U skladu sa izmijenjenim propisima o porezu na dobit, od 1. srpnja 2010. godine ukupno uplaćena svota premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja porezno je dopustiv rashod poslodavcima (Sirovica, 2010, str. 113-114).

4.3. OBRAČUNAVANJE DOPRINOSA ZA OBVEZNA OSIGURANJA

Razlika između doprinosa i poreza je u tome što se doprinosi plaćaju za **točno određenu namjenu**.

Doprinosi se obračunavaju iz osnovice i na osnovicu prema mjesečnoj osnovici, odnosno plaći i to (Sirovica, Zuber, 2010, str. 44):

1) doprinosi iz osnovice, odnosno **plaće**, a to su doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za osiguranike tog osiguranja),

2) doprinosi na osnovicu, odnosno **plaću**, a to su doprinos za zdravstveno osiguranje, doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu, doprinos za zapošljavanje te doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom (plaćaju ga poslodavci koji zapošljavaju više od 20 radnika).

Obveznik doprinosa iz osnovice je osiguranik, dakle radnik, a obveznik **doprinosa na osnovicu je poslodavac** ili druga osoba koja umjesto poslodavca isplaćuje plaću. Obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja svih doprinosa jest poslodavac ili druga osoba koja umjesto poslodavca osiguraniku isplaćuje plaću.

Doprinos za mirovinsko osiguranje, za radnike koji su osigurani samo u **prvom stupu** mirovinskog osiguranja, a to je mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, poslodavac iz plaće obračunava i plaća doprinos po stopi od **20%**.

Za radnike koji su osigurani u **prvom i drugom stupu** mirovinskog osiguranja, poslodavac obračunava i plaća doprinos za mirovinsko osiguranje po stopi od **15%** i doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje po stopi od **5%** (Sirovica, Zuber, 2010, str. 44).

Radnici zaposleni na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima te oni kojima nakon određenih godina života, zbog prirode i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućuju daljnje uspješno obavljanje istog posla, ostvaruju pravo na računanje staža s povećanim trajanjem. U slučaju zapošljavanja radnika na tim radnim mjestima poslodavac je obvezan obračunavati i plaćati **dodatni doprinos za mirovinsko osiguranje za staž osiguranja s povećanim trajanjem** po dodatnoj stopi kada se za svakih 12 mjeseci računa 14, 15, 16 ili 18 mjeseci staža osiguranja (Paić-Ćirić, 2006, str. 208).

Doprinos za zdravstveno osiguranje obračunava se na plaću radnika i to po stopi od **15%**, a **doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu** po stopi od **0,50%** (Sirovica, Zuber, 2010, str. 44).

Radi jednostavnije i bolje preglednosti u tablici 6. su prikazane stope doprinosa iz plaće i na plaću.

Tablica 6. Stope doprinosa iz plaće i na plaću i obveznici plaćanja i obračunavanja doprinosa

Vrsta doprinosa	Stope doprinosa		Obveznik doprinosa	Obveznik obračunavanja i plaćanja doprinosa
	iz plaće	na plaću		
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	20% = 15% (I.) + 5% (II.)		radnik	poslodavac
Doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje		15%	poslodavac	poslodavac
Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu		0,50%	poslodavac	poslodavac
Doprinos za zapošljavanje		1,70%	poslodavac	poslodavac
UKUPNO	20%	17,20%		

Izvor: izrada autorice prema Turković-Jarža, L.: Doprinosi na plaće, drugi dohodak i dohodak imovine i imovinskih prava, Računovodstvo, revizija i financije, Zagreb, 2009, I, str. 218

Kao što je vidljivo iz tablice 6. **doprinos za zapošljavanje** obračunava se na plaće radnika, i to po stopi od **1,70%** ako poslodavac nema obavezu plaćanja posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, odnosno **1,60%** ako poslodavac ima obavezu plaćanja posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom koji se plaća po stopi od **0,10%**. Jednak je slučaj ako takve obveze nema, ali poslodavac zapošljava 20 ili više radnika (Sirovica, 2011, str. 121).

Ukoliko poslodavac ima obavezu zapošljavanja osoba s invaliditetom, a nije zaposlio odgovarajući broj invalida, tada plaća doprinos za zapošljavanje po stopi od **1,60%**, a doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom po stopi od **0,20%** (Sirovica, 2011, str. 121).

Obvezi zapošljavanja osoba s invaliditetom podliježu sva tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti, tijela jedinica lokalne i područne samouprave, javne službe, izvanproračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili većinskom vlasništvu Republike Hrvatske te pravne osobe u vlasništvu ili većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne samouprave. Prethodno navedena tijela i pravne osobe imale su obvezu do 31. prosinca 2008. godine zaposliti jednu osobu na svakih 42 zaposlenika, a **imaju obvezu zapošljavanja jedne osobe s invaliditetom na svakih 35 zaposlenika od 31. prosinca 2011. godine na primjerenim mjestima i s primjerenim radnim uvjetima** (Sirovica, Zuber, 2010, str. 46).

Važno je također naglasiti da su **poslodavci oslobođeni plaćanja doprinosa na plaće radnika koji se prvi put zapošljavaju**, godinu dana od njihovog zaposlenja. To pojednostavljeno znači da se poslodavcu koji zaposli pripravnika, odnosno osobu koja nema prethodnog radnog staža, **smanjuje trošak njegove plaće za 17,2%** (Turković-Jarža, 2009, str. 218).

4.4. UTVRĐIVANJE OSNOVICE ZA PLAĆANJE DOPRINOSA

Osnovica za obračun doprinosa jest **plaća koju poslodavac isplaćuje radnicima**. Plaća je primitak u novcu ili naravi, koji poslodavac ili druga osoba umjesto poslodavca, prema propisima o radu, drugim propisima odnosno prema odredbama kolektivnog ugovora, pravilnika o radu ili ugovora o radu, isplaćuje radniku za rad u određenom mjesecu (Sirovica, Zuber, 2010, str. 11).

Osim plaće koju poslodavac radniku isplaćuje za rad u određenom mjesecu, osnovicu za obračun plaće čine i **ostali primici koji su u poreznom smislu izjednačeni s isplatom plaće**, a takvim se primicima smatraju (Sirovica, Zuber, 2010, str. 11):

- 1) primici po osnovi naknada, potpora, nagrada ili otpremnina** isplaćeni radniku u svoti koja premašuje neoporeziv iznos utvrđen Pravilnikom o porezu na dohodak,

- 2) **premije osiguranja**, kao što su premije životnog osiguranja s obilježjem štednje, dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja, koje poslodavac na teret svojih sredstava uplaćuje u korist radnika,
- 3) **bonusi** za postignute rezultate u radu i slični primici.

Doprinosi za mirovinsko osiguranje iz plaće obračunavaju se pojedinačno, za svakog radnika i to pri obračunu plaće odnosno drugih primitaka koji su u poreznom smislu izjednačeni s plaćom, a isplaćuju se radnicima. **Doprinosi na osnovicu** (doprinos za zdravstveno osiguranje, doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite na radu, doprinos za zapošljavanje i poseban doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom) mogu se obračunati zajedno za sve radnike, na osnovicu koju čini svota **ukupno isplaćenih bruto plaća i ostalih primitaka**, umanjena za plaće radnika koji se po prvi puta zapošljavaju, a za koje poslodavac u razdoblju od godine dana od njihovog zapošljavanja ostvaruje pravo na oslobođanje od plaćanja doprinosa na plaću (Sirovica, Zuber, 2010, str. 12).

Prilikom utvrđivanja osnovice za obračun doprinosa za obvezna osiguranja, poslodavac treba uzeti u obzir i odredbe Zakona koje utvrđuju najnižu mjesečnu osnovicu za plaćanje doprinosa, te najvišu mjesečnu ili najvišu godišnju osnovicu za plaćanje doprinosa.

Najniža mjesečna osnovica za obračun doprinosa za tekuću godinu utvrđuje se kao umnožak prosječnog iznosa mjesečne bruto plaće, isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju **siječanj – kolovoz prethodne godine i koeficijenta 0,35** (Sirovica, Zuber, 2010, str. 12).

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječna bruto plaća po radniku u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj za razdoblje **siječanj – kolovoz 2010. godine iznosi 7.657,00 kuna**. Na temelju ovog podatka ministar financija je u Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2011. godinu utvrdio najnižu mjesečnu osnovicu za plaćanje doprinosa za 2011. godinu u iznosu od **2.679,95 kuna** ($7.657 \times 0,35 = 2.679,95$). Najniža mjesečna osnovica utvrđuje se za plaćanje **svih doprinosa iz plaće i na plaću** (Sirovica, 2011, str. 123).

Zakonodavac je također propisao **najnižu mjesečnu osnovicu za nepuno radno vrijeme** i tada je iznos najniže mjesečne **osnovice razmjernan broju ugovorenih sati rada u odnosu na puno radno vrijeme od 40 sati tjedno**. Propisana je također i **najniža mjesečna osnovica za plaćanje doprinosa ako se plaća isplaćuje za dio mjeseca** i tada se ona utvrđuje **razmjerno broju dana za koje postoji obveza obračuna doprinosa u odnosu na propisani mjesečni iznos najniže osnovice** (Sirovica, Zuber, 2010, str. 14-15).

Osnovica za obračun doprinosa u pravilu je plaća radnika koja u za rad u punom radnom vremenu ne može biti niža od iznosa minimalne plaće. Svota minimalne plaće utvrđene **za puno radno vrijeme (40 sati tjedno) za razdoblje od 1. lipnja 2010. do 31. svibnja 2011. godine** utvrđena je u istoj svoti kao što je bilo i do sada, odnosno **2.814,00 kuna** (Sirovica, 2011, str. 123).

Najviša mjesečna osnovica za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje utvrđuje se kao umnožak prosječne mjesečne plaće isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Hrvatskoj za razdoblje **siječanj – kolovoz prethodne godine i koeficijenta 6,00**. Najviša mjesečna osnovica za 2011. godinu iznosi **45.942,00 kuna** (<http://www.poslovni-savjetnik.com/propisi/doprinosi-za-obvezna-osiguranja/naredba-o-iznosima-osnovica-za-obraacun-doprinosi-za-obvezna->).

Ako je plaća utvrđena u iznosu koji je viši od najviše mjesečne osnovice, poslodavac obračunava i plaća doprinose za mirovinsko osiguranje **iz plaće** samo do najviše mjesečne osnovice, **dok doprinose na plaću obračunava i plaća na puni iznos plaće**. Iznimno, za obračun dodatnih doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje za radnike čiji se staž mirovinskog osiguranja računa s povećanim trajanjem, poslodavac također primjenjuje institut najviše mjesečne osnovice, iako se ti doprinosi obračunavaju na osnovicu i terete sredstva poslodavca. Najviša mjesečna osnovica za plaćanje doprinosa primjenjuje se tijekom godine **samo prilikom obračunavanja mjesečne plaće**, a svi ostali primici stečeni u istom mjesecu čine posebnu osnovicu za obračun doprinosa za obvezna osiguranja i za te primitke se ne može primijeniti institut

najviše mjesečne osnovice, osim u slučaju ako se ne isplaćuju zajedno s plaćom i u iznosu nižem od najviše mjesečne osnovice (Sirovica, Zuber, 2010, str. 15).

4.5. EVIDENCIJE ZA DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA

Pravilnikom o porezu na dohodak propisani su obrasci na kojima isplatitelj dohotka od nesamostalnog rada izvještavaju Poreznu upravu o isplaćenim iznosima tih dohodaka, te o dospjelim i uplaćenim svotama doprinosa i poreza na dohodak. **Evidencija i izvještavanje u svezi dohotka od nesamostalnog rada osigurava se sljedećim obrascima (www.porezna-uprava.hr):**

- Obrazac PK – Porezna kartica,
- Obrazac DNR – Evidencija o dohotku od nesamostalnog rada,
- Obrazac IP – Izvješće o plaći, mirovini, doprinosima, porezu i prirezu,
- Obrazac ID – Izvješće o primicima od nesamostalnog rada (plaći i mirovini), porezu na dohodak, prirezu i doprinosima za obvezna osiguranja,
- Obrazac R-Sm – Specifikacija po osiguranicima o obračunanim doprinosima za obvezna osiguranja.

U daljnjem tekstu opisani su svi navedeni obrasci, a u **Prilogu** na kraju ovog rada nalaze se ogleadni primjerci obrazaca (www.porezna-uprava.hr).

PK - Porezna kartica je isprava na kojoj su iskazani podaci poreznog obveznika na temelju kojih se priznaje i utvrđuje osobni odbitak zaposleniku koji ostvaruje primitke od kojih se priznaje i utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada. Radnik, umirovljenik i osoba koja ostvaruje plaću može imati samo jedan obrazac PK. Poreznu karticu besplatno izdaje Porezna uprava poreznim obveznicima koji ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada. Poslodavac i isplatitelj dohotka od nesamostalnog rada obvezni su čuvati obrazac PK i na

temelju tih podataka iz obrasca obračunavati osobni odbitak te obračunani porez uplaćivati prema mjestu prebivališta ili boravišta koje je upisano u poreznu karticu. Obrazac je poslodavac dužan vratiti radniku prilikom raskida radnog odnos.

Za svaku kalendarsku godinu poslodavac je dužan voditi za svakog radnika **obrazac DNR** odnosno evidenciju o dohotku od nesamostalnog rada. U navedeni obrazac kronološkim se slijedom unose podaci o svim isplatama plaća i obustavljenim i uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja iz plaće, premijama životnog osiguranja s obilježjem štednje, premijama dopunskog i dodatnog zdravstvenog osiguranja i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja te porezu i prirezu poreza na dohodak. Ako se primici isplaćuju višekratno tijekom mjeseca u ovaj obrazac se unosi svaka isplata zasebno, a na kraju mjeseca upisani se iznosi moraju zbrojiti radi unosa mjesečnog podatka u obrazac IP. Ovaj obrazac nisu dužni voditi poslodavci koji u svojim knjigovodstvenim evidencijama osiguravaju sve propisane podatke.

Izvješće o plaći, mirovini, doprinosima, porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak, odnosno **obrazac IP** je evidencija u koju se kronološkim slijedom unose podaci o mjesečnim iznosima isplaćenih primitaka po osnovi nesamostalnog rada, uplaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje iz plaće te uplaćenog predujma poreza i prireza za svakog radnika i osobu koja ostvaruje takve primitke tijekom kalendarske godine. Izvješće popunjavaju poslodavci i isplatitelji plaće i mirovine na temelju podataka iz obrasca DNR ili analitičke evidencije plaća, a najkasnije do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu dostavljaju ga Poreznoj upravi i radnicima radi eventualnog sastavljanja i predaje godišnje porezne prijave.

Izvješće na **obrascu ID** sadrži podatke za sve osobe koje su tijekom izvještajnog mjeseca ostvarile primitke po osnovi nesamostalnog rada kao i sve osiguranike za koje je obveznik obračunao doprinose koji su dospjeli na naplatu unutar izvještajnog razdoblja. Izvješće se podnosi ispostavi Porezne uprave prema sjedištu podnositelja, najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

Obrazac R-Sm služi za prikupljanje podataka koji se odnose na doprinose za mirovinsko osiguranje. Podatke sa obrasca R-Sm obavezan je prikupljati i obrađivati Središnji registar osiguranika (REGOS). Obveznici podnošenja ovog izvještaja su sve pravne i fizičke osobe koje su obveznici obračunavanja odnosno izvještavanja o obveznim doprinosima, a rok za njegovo dostavljanje je istodobno s plaćanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje.

4.6. PRIMJERI OBRAČUNAVANJA PLAĆE, POREZA NA DOHODAK, PRIREZA POREZU NA DOHODAK I OBVEZNIH DOPRINOSA NA DOHODAK POJEDINCA

U ovom dijelu prikazani su primjeri obračuna plaće te obračunavanja poreza, prireza porezu na dohodak i obveznih doprinosa. Primjerima su radi sveobuhvatnog uvida obuhvaćeni porezni obveznici koji imaju različite visine dohotka od nesamostalnog rada, na koje se primjenjuju različite porezne stope i to one koje su u primjeni od 1. srpnja 2010. godine (12%, 25% i 40%). Također, sljedeći primjeri obračuna plaće obračunani su na način kako bi se obračunavali danas, odnosno u 2011. godini kada se više ne obračunava poseban (krizni) porez, kada su neke porezne olakšice ukinute (npr. premije osiguranja s obilježjem štednje, a neke su porezne olakšice uvedene (npr. premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja – III. stup). Kako je riječ o različitim poreznim obveznicima za očekivati je da će i visina osobnog odbitka biti različita. Također, u primjerima su obuhvaćeni i obračuni plaće u slučaju kada je primijenjen institut najniže i najviše mjesečne osnovice, zatim primjer obračuna plaće ratnog vojnog invalida i poduzeća koje ima obvezu zapošljavati osobe s invaliditetom.

Prije svakog obračuna plaće nalazi se kratak opis karakteristika poreznog obveznika na kojega se ista odnosi.

Primjer 1. Obračun plaće radnika samca

Poslodavac isplaćuje plaću radniku s prebivalištem u Rijeci gdje stopa prireza porezu na dohodak iznosi 12%. Utvrđeni bruto iznos plaće je 7.000,00 kuna. Radnik nema djece niti uzdržavanih članova obitelji te koristi samo vlastiti osobni odbitak, a osiguran je u I. i II. stupu mirovinskog osiguranja. U nastavku je prikazan izračun.

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	7.000,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15%	1.050,00
3.	Mirovinsko II. stup – 5%	350,00
4.	Dohodak (1-2-3)	5.600,00
5.	Osobni odbitak	1.800,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	3.800,00
7.	Porez po stopi od 12%	432,00
8.	Porez po stopi od 25%	50,00
9.	Porez po stopi od 40%	0,00
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	482,00
11.	Prirez porezu na dohodak (10x12%)	57,84
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	539,84
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	5.060,16
14.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1x15%)	1.050,00
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (1x0,50%)	35,00
16.	Doprinos za zapošljavanje (1x1,70%)	119,00
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	8.204,00

Primjer 2. Obračun plaće radnika s dvoje djece

Porezna obveznica s prebivalištem u Crikvenici (stopa prireza je 10%) ostvaruje mjesečnu plaću u iznosu 12.000,00 kuna. Uzdržava dvoje djece i osiguranik je oba mirovinska stupa. Obveznica također uplaćuje premiju životnog osiguranja s obilježjem štednje u iznosu od 750,00 kuna mjesečno (ne priznaje se više od 1. srpnja 2010). U nastavku je prikazan izračun.

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	12.000,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15%	1.800,00
3.	Mirovinsko II. stup – 5%	600,00
4.	Dohodak (1-2-3)	9.600,00
5.	Osobni odbitak (koef. = $1+0,50+0,70 = 2,2 \times 1.800,00$)	3.960,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	5.640,00
7.	Porez po stopi od 12%	432,00
8.	Porez po stopi od 25%	510,00
9.	Porez po stopi od 40%	0,00
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	942,00
11.	Prirez porezu na dohodak ($10 \times 10\%$)	94,20
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	1.036,20
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	8.563,80
14.	Doprinos za zdravstveno osiguranje ($1 \times 15\%$)	1.800,00
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu ($1 \times 0,50\%$)	60,00
16.	Doprinos za zapošljavanje ($1 \times 1,70\%$)	204,00
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	14.064,00

Primjer 3. Obračun plaće hrvatskog ratnog vojnog invalida

Zaposlenik je hrvatski ratni vojni invalid i utvrđena mu je invalidnost 50%, a ostvaruje plaću u iznosu 9.000,00 kuna mjesečno. Obveznik nema uzdržavanih članova, a živi u Delnicama gdje je propisana stopa prireza 5%. Osiguran je samo u I. stupu mirovinskog osiguranja, a zaposlen je kod poslodavca koji ima obavezu zapošljavanja invalidnih osoba jer ima više od 20 zaposlenika. U nastavku je prikazan izračun.

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	9.000,00
2.	Mirovinsko I. stup – 20%	1.800,00
3.	Dohodak (1-2)	7.200,00
4.	Osobni odbitak (Koef. = $1+0,30=1,3 \times 1.800,00$)	2.340,00
5.	Porezna osnovica (3-4)	4.860,00
6.	Porez po stopi od 12%	432,00
7.	Porez po stopi od 25%	315,00
8.	Porez po stopi od 40%	0,00
9.	Ukupna porezna obveza (6+7+8)	747,00
10.	Prirez porezu na dohodak ($10 \times 5\%$)	37,35
11.	Ukupno porez i prirez (9+10)	784,35
12.	Umanjenje za postotak invalidnosti ($11 \times 50\%$)	392,18
13.	Ukupna porezna obveza nakon umanjenja (11-12)	392,18
14.	Neto plaća isplaćena radniku (3-13)	6.807,82
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje ($1 \times 15\%$)	1.350,00
16.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu ($1 \times 0,50\%$)	45,00
17.	Doprinos za zapošljavanje ($1 \times 1,60\%$)	144,00
18.	Doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom ($1 \times 0,10\%$)	9,00
19.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+15+16+17+18)	10.548,00

Primjer 4. Obračun plaće radnika koji je na bolovanju cijeli mjesec na teret sredstava poslodavaca

Zaposlenik ima bruto plaću 3.100,00 kuna i cijeli mjesec je na bolovanju na teret sredstava poslodavca. Naknada plaće zbog bolovanja koja tereti sredstva poslodavca utvrđuje se u iznosu 80% te uz pretpostavku da je plaća u šestomjesečnom razdoblju iznosila 3.100,00 kuna, bruto svota naknade plaće iznosi 2.480,00 kuna. Kako je utvrđeni iznos naknade plaće manji od najniže osnovice za plaćanje doprinosa (2.679,95 kuna), poslodavac je dužan obračunati doprinose na najnižu osnovicu. Radnik živi u Opatiji gdje je propisana obveza plaćanja prireza 7,5%, uzdržava jedno dijete i osiguranik je I. i II. stupa mirovinskog osiguranja. U nastavku je prikazan izračun.

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	3.100,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15% x 2.679,95	401,99
3.	Mirovinsko II. stup – 5% x 2.679,95	134,00
4.	Dohodak (1-2-3)	2.564,01
5.	Osobni odbitak (Koeff. = 1+0,50 = 1,5x1.800,00)	2.700,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	-
7.	Porez po stopi od 12%	-
8.	Porez po stopi od 25%	-
9.	Porez po stopi od 40%	-
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	-
11.	Prirez porezu na dohodak (10x7,5%)	-
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	-
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	2.564,01
14.	Doprinosi za zdravstveno osiguranje (15% x 2.679,95)	401,99
15.	Doprinosi za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (0,50% x 2.679,95)	13,40
16.	Doprinosi za zapošljavanje (1,70% x 2.679,95)	45,56
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	3.560,95

Primjer 5. Obračun plaće radnika čija plaća premašuje najvišu mjesečnu osnovicu za plaćanje doprinosa

Zaposlenik s prebivalištem u Poreču ostvaruje plaću od 50.000,00 kuna mjesečno. Nema uzdržavane djece niti članova obitelji. Osiguran je u I. i II. stupu mirovinskog osiguranja. S obzirom da radnik ostvaruje plaću veću od najviše mjesečne osnovice, osnovica za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje iznosi 45.942,00 kuna. Doprinosi na plaću nisu ograničeni pa se u ovom slučaju plaćaju na cijelu bruto plaću od 50.000,00 kuna. Poreč nema propisanu stopu prireza. U nastavku je prikazan izračun.

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	50.000,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15% x 45.942,00	6.891,30
3.	Mirovinsko II. stup – 5% x 45.942,00	2.297,10
4.	Dohodak (1-2-3)	40.811,60
5.	Osobni odbitak	1.800,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	39.011,60
7.	Porez po stopi od 12%	432,00
8.	Porez po stopi od 25%	1.800,00
9.	Porez po stopi od 40%	11.284,64
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	13.516,64
11.	Prirez porezu na dohodak (10x0%)	0,00
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	13.516,64
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	27.294,96
14.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1x15%)	7.500,00
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (1x0,50%)	250,00
16.	Doprinos za zapošljavanje (1x1,70%)	850,00
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	58.600,00

Primjer 6. Obračun plaće radnika s nepunim radnim vremenom

Zaposlenik ima zasnovan radni odnos s nepunim radnim vremenom kod jednog poslodavca, i to 20 sati tjedno, te ostvaruje plaću od 2.450,00 kuna. Osiguranik je oba mirovinska stupa i nema uzdržavanih članova obitelji. Zaposlenik ima prebivalište u Zadru gdje nema propisane stope prireza. Doprinosi iz plaće i na plaću obračunavaju se na iznos bruto plaće. Naime, navedeni iznos plaće za rad u nepunom radnom vremenu viši je od najniže osnovice za plaćanje doprinosa, koja bi razmjerno broju sati rada u odnosu na puno radno vrijeme od 40 sati tjedno, iznosila 1.339,98 kuna. U nastavku je prikazan izračun.

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	2.450,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15% x 2.450,00	367,50
3.	Mirovinsko II. stup – 5% x 2.450,00	122,50
4.	Dohodak (1-2-3)	1.960,00
5.	Osobni odbitak	1.800,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	160,00
7.	Porez po stopi od 12%	19,20
8.	Porez po stopi od 25%	0,00
9.	Porez po stopi od 40%	0,00
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	19,20
11.	Prirez porezu na dohodak (10x0%)	0,00
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	19,20
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	1.940,80
14.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1x15%)	367,50
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (1x0,50%)	12,25
16.	Doprinos za zapošljavanje (1x1,70%)	41,65
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	2.871,40

5. USPOREDNA ANALIZA OPOREZIVANJA PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a

Pod pojmom **poreznog opterećenja radne snage** podrazumijevamo opterećenje dohotka od nesamostalnog rada, odnosno plaće radnika porezom na dohodak i doprinosima za socijalno osiguranje. Doprinosi za socijalno osiguranje posloprimca može smatrati svojevrsnim regresivnim porezom na dohodak, odnosno dodatnim porezom na dohodak od rada (Blažić, 2006, str. 121).

U Republici Hrvatskoj posloprimac od poslodavca svakog mjeseca za svoj rad dobiva dohodak koji se izražava kao bruto plaća. Poslodavac je dužan za svaku bruto plaću državi platiti **doprinosi na plaću**. Posloprimac iz svoje bruto plaće izdvaja **doprinosi iz plaće, porez na dohodak i prirez porezu na dohodak** ukoliko on postoji, a ta je davanja umjesto njega poslodavac dužan obračunati i uplatiti u državni proračun.

Postoje dvije osnovne referentne osnovice za izračun ukupnog poreznog opterećenja. Prva referentna osnovica se odnosi na **bruto plaću u odnosu na koju se računa opterećenje porezom na dohodak i doprinosima posloprimca**, odnosno doprinosima iz plaće. Druga referentna osnovica odnosi se na ukupni trošak radne snage za poslodavca koji čini **bruto plaća uvećana za doprinosi na plaću**.

5.1. METODOLOGIJA OPOREZIVANJA PLAĆE U ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a

Prema OECD-u, porezi i doprinosi koji terete rad čine tri razine opterećenja: **porezno opterećenje** – koje predstavlja udio poreza na dohodak u bruto plaći, **neto porezno opterećenje ili prosječna osobna porezna stopa** – što je zapravo udio svih poreznih obaveza koje posloprimac izdvaja iz vlastite bruto plaće, odnosno udio poreza na dohodak i doprinosa iz plaće u bruto plaći te **ukupno porezno opterećenje**, ili takozvani **porezni klin** – koji predstavlja zbroj poreza na dohodak te doprinosa iz plaće (na teret posloprimca) i doprinosa na plaću (na teret poslodavca) izraženih kao udio u ukupnim troškovima rada (Grdović-Gnip, Tomić, 2010, str. 4).

Tijekom devedesetih godina prošlog stoljeća, OECD je započela s identifikacijom reprezentativnih poreznih obveznika te izračunom njihovog poreznog opterećenja. U te je svrhe razvijena metodologija izračuna poreznog opterećenja poreza na dohodak, odnosno takozvanog poreznog klina, koja je uvelike prihvaćena od strane institucija i organizacija diljem svijeta.

Do 2003. godine metodologija se zasnivala samo na prerađivačkoj industriji, odnosno sektoru D prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti. Obzirom na opadajući trend broja zaposlenih u tom sektoru krajem devedesetih godina prošlog stoljeća i početkom 21. stoljeća, 2004. godine OECD je zaključila kako se sektor prerađivačke industrije više ne može smatrati reprezentativnim sektorom cjelokupnog gospodarstva te je metodu izračuna proširila **na sektore od C do K prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti**. Obzirom na promjenu relevantnih sektora uslijedila je i promjena u definiciji "prosječnog radnika u proizvodnji", iz čijeg je fokusa izašao izraz "u proizvodnji". Prosječni radnik u proizvodnji je bio definiran kao odrasla osoba zaposlena na puno radno vrijeme u prerađivačkoj industriji čiji je dohodak od nesamostalnog rada jednak prosječnim dohocima radnika u istom sektoru, dok je **"prosječni radnik"** (eng. Average worker – AW) **definiran prema istom načelu ali se odnosi na osobu koja radi puno radno vrijeme u sektorima od C do K**. Shodno tome, **prosječna plaća radnika** računa se, u skladu s metodologijom OECD-a, kao ponderirani prosjek prosječnih plaća u sektorima od C do K prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti, gdje kao ponderi služe ukupni brojevi zaposlenih u pojedinim sektorima (Grdović-Gnip, Tomić, 2010, str. 13).

OECD redovito prati kretanja poreznog klina svojih članica i rezultate objavljuje u publikaciji **"Taxing Wages"**. Publikacija sadrži izračune poreznog klina za različite tipizirane pojedince (s obzirom na bračni status i broj djece) i plaće u intervalu od 50% do 250% prosječne plaće. Dakle, u tim usporedbama naglasak je na radnike s umjerenim dohocima, a ne s vrlo visokim dohocima.

Poreznim klinom smatraju se sva **obvezna i prisilna plaćanja, bez izravne protučinidbe** (element redistribucije) općoj državi, a to su: porez na dohodak i lokalni

porezi (prirezi), doprinos na socijalno osiguranje (posloprimaca – zaposlenih i poslodavaca) te porezi na platne liste. Doprinosi za socijalno osiguranje smatraju se dijelom poreznog klina, ali samo oni koji su obvezni, plaćeni u korist opće države i bez izravne protučinidbe, dakle element su redistribucije (Blažić, 2010, str. 67).

Prema **novoj metodologiji OECD-a** iz 2009. godine pod pojmom **"klin obveznih (prisilnih) plaćanja"** podrazumijevaju se osim poreza i ostala **neporezna obvezna plaćanja**, a to su: **obvezna plaćanja u korist institucija izvan opće države** (osim osiguranja za slučaj nesreća na radu) i **obvezna plaćanja u korist države** gdje postoji izravna protučinidba, dakle nema redistribucijskog elementa (Blažić, 2010, str. 67).

U nastavku slijedi tablica 7. u kojoj su prikazane razine **poreza na dohodak i doprinosa za socijalno osiguranje** za pojedinca bez djece na razini dohotka prosječnog radnika u 2009. godini u zemljama članicama OECD-a.

Tablica 7. Porez na dohodak i doprinosi za socijalno osiguranje u zemljama članicama OECD-a za 2009. godinu

Zemlja	Izraženo u postotku od zarade (bruto plaće) prosječnog zaposlenog bez djece		
	Ukupna plaćanja	Porez na dohodak	Doprinosi za socijalna osiguranja
Austrija	32,7	14,7	18,1
Belgija	41,5	27,5	14,0
Danska	39,4	29,1	10,3
Finska	29,2	22,9	6,3
Francuska	27,7	14,0	13,7
Njemačka	41,3	20,7	20,6
Grčka	25,1	9,1	16,0
Irska	20,9	14,2	6,7
Italija	29,3	19,8	9,5
Luksemburg	26,4	14,2	12,2
Nizozemska	31,8	16,6	15,2
Portugal	22,3	11,3	10,0
Španjolska	19,7	13,3	6,4
Švedska	25,3	18,3	7,0
Velika Britanija	25,3	16,2	9,1
Češka	22,2	11,2	10,0
Mađarska	38,2	21,2	17,0
Poljska	24,4	6,6	17,8
Slovačka	21,3	7,9	13,4
Norveška	29,3	21,5	7,8
Island	23,9	23,7	0,2
Švicarska	21,5	10,5	11,1
Koreja	11,8	4,2	7,6
Japan	20,1	7,9	12,2
USA	22,4	14,8	7,7
Australija	22,0	22,0	0,0
Kanada	22,6	15,3	7,3
Novi Zeland	18,4	18,4	0,0
Turska	27,2	12,2	15,0
Meksiko	5,3	4,0	1,4
OECD	25,6	15,4	10,2

Izvor: izrada autorice prema online: http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/income-tax-and-social-security-contributions-2008_20758510-table1 i http://www.oecd.org/document/60/0,3343,en_2649_34533_1942460_1_1_1_37427,00.html#pir, pogledano: 24. lipnja 2011.

Iz prethodne tablice vidljivo je da ukupna plaćanja za porez na dohodak i doprinose za socijalno osiguranje iznose 25,6% bruto plaće, od čega 15,4% otpada na porez na dohodak, a 10,2% na doprinose za socijalno osiguranje. Najveće opterećenje bruto plaće porezom na dohodak i doprinosima za socijalno osiguranje je u Belgiji (41,5%) i Njemačkoj (41,3%), a najmanje u Meksiku (5,3%) i Koreji (11,8%). Iz tablice je također vidljivo da u Australiji i Novom Zelandu ne postoji opterećenje bruto plaće doprinosima za socijalno osiguranje, a na Islandu je gotovo neprimjetno (0,2%).

Važno je napomenuti da se uz doprinose (koji imaju karakter poreza) prema novoj metodologiji OECD-a u analizu na razini prosječne bruto plaće moraju obavezno uključiti i sva ostala obvezna davanja, odnosno klin svih obaveznih plaćanja, jer se velik dio takvih obaveznih plaćanja koja nisu porezi plaća od strane radnika, što će biti analizirano u daljnjem tekstu.

5.2. IZRAČUN POREZNOG KLINA ZA REPUBLIKU HRVATSKU

Porezni klin računa se kao zbroj poreza na dohodak te doprinosa koje plaćaju posloprimac i poslodavac u ukupnim troškovima radne snage. Drugim riječima, porezni klin je razlika između ukupnog iznosa koji poslodavac izdvaja za plaću radnika, odnosno troška radne snage i iznosa kojim radnici mogu slobodno raspolagati (neto plaća za isplatu). **Opterećenje troškova rada** porezom na dohodak, doprinosima iz plaće te doprinosima na plaću dobije se kao kvocijent doprinosa iz i na plaću uvećanih za iznos poreza, prireza i troškova rada (bruto plaća uvećana za doprinose na plaću).

Važno je napomenuti da je se od 1. siječnja 2008. godine u Republici Hrvatskoj primjenjuje **revidirana nacionalna klasifikacija djelatnosti**, u kojoj su prijašnji **sektori C-K** prošireni i promijenjeni u sektore B-N (Narodne novine, 2007, str. 58).

Dakle, prilikom izračuna prosječne mjesečne plaće koristiti će se podaci o prosječnoj mjesečnoj plaći zaposlenog radnika i prosječnom broju zaposlenih radnika u sektorima B-N.

U nastavku slijedi tablica 8. sa podacima o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći i broju zaposlenih radnika u Republici Hrvatskoj u sektorima od B do N za 2009. godinu.

Tablica 8. Prosječna mjesečna bruto plaća i prosječan broj zaposlenih radnika godišnje u RH u sektorima od B-N u 2009. godini

SEKTOR	PROSJEČNA MJESEČNA BRUTO PLAĆA (u kn)	BROJ ZAPOSLENIH
B – rudarstvo i vađenje	10.032	8.841
C – prerađivačka industrija	6.618	272.812
D – opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	9.925	16.858
E – opskrba vodom: uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom i djelatnosti sanacije okoliša	7.419	21.482
F – građevinarstvo	6.488	140.661
G – trgovina na veliko i malo: popravak motornih vozila i motocikla	6.518	243.277
H – prijevoz i skladištenje	8.643	80.733
I – djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	6.473	85.946
J – informacije i komunikacije	11.144	33.291
K – financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.455	38.966
L – poslovanje nekretnina	8.119	6.436
M – stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	11.201	70.303
N – administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.006	36.892
UKUPNO	109.041	1.056.498

Izvor: izrada autorice prema online:
http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/StatInfo/pdf/StatInfo2010.pdf, pogledano: 24. lipnja 2011.

Ukoliko se podatke navedene u tablici (X – prosječna mjesečna plaća po sektoru, W – prosječni godišnji broj zaposlenih po sektoru) uvrsti u formulu za ponderiranu aritmetičku sredinu dobije se prosječna plaća za sektore B-N:

$$\overline{X} = \frac{\sum_{i=1}^k W_i \cdot X_i}{\sum_{i=1}^k W_i}$$

$$= 7.397,08 \text{ kuna.}$$

Sljedeći korak je izračun svih relevantnih davanja povezanih sa plaćom – poreza na dohodak, doprinosa iz plaće i na plaću. S obzirom da u Republici Hrvatskoj postoji obveza plaćanja prireza, porez je uvećan za iznos prireza koji u ovom slučaju iznosi 12%, a odnosi se na Grad Rijeku. Primjer izračuna odnosi se na poreznog obveznika koji nema uzdržavane djece ili članova obitelji.

U nastavku je prikazana tablica 9. koja prikazuje postupak izračuna ukupnog poreznog opterećenja prosječne bruto plaće i troškova rada u Republici Hrvatskoj u 2009. godini.

Tablica 9. Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, prirezom i doprinosima iz i na plaću te posebnim porezom na plaću u Republici Hrvatskoj u 2009. godini

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	7.397,08
2.	Mirovinsko I. stup – 15%	1.109,56
3.	Mirovinsko II. stup – 5%	369,85
4.	Dohodak (1-2-3)	5.917,67
5.	Osobni odbitak	1.800,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	4.117,67
7.	Porez po stopi od 15%	540,00
8.	Porez po stopi od 25%	129,42
9.	Porez po stopi od 35%	0,00
10.	Porez po stopi od 45%	0,00
11.	Ukupna porezna obveza (7+8+9+10) *	669,42
12.	Prirez porezu na dohodak (11x12%)	80,33
13.	Ukupno porez i prirez (11+12)	749,75
14.	Ukupna neto plaća (4-13)	5.167,92
15.	Poseban porez – 2% ** (Neto plaća od 3.000,00 do 6.000,00)	103,36
16.	Neto plaća isplaćena radniku (14-15)	5.064,56
17.	Doprinosi za zdravstveno osiguranje (1x15%)	1.109,56
18.	Doprinosi za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (1x0,50%)	36,99
19.	Doprinosi za zapošljavanje (1x1,70%)	125,75
20.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+17+18+19)	8.669,38
Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak $(13+15)/1 \times 100 = 11,53\%$ (10,14%)*** <u>8,5%</u>****		
Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak i doprinosima iz plaće $(2+3+13+15)/1 \times 100 = 31,53\%$ (30,14%)*** <u>28,5%</u>****		
Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, doprinosima za socijalno osiguranje (obveznim, u korist opće države i bez izravne protučinidbe) – <i>porezni klin</i> $= (2+13+15+17+18+19)/20 \times 100 = 37,31\%$ (36,12%)*** <u>34,73%</u>****		
Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, doprinosima iz plaće i doprinosima na plaću – <i>klin obveznih (prisilnih) plaćanja</i> $= (2+3+13+15+17+18+19)/20 \times 100 = 41,58\%$ (40,39%)*** <u>38,99%</u>****		

*porez na dohodak je obračunat po starim stopama koje su vrijedile do 1.srpnja 2010

**poseban porez na plaće koristio se od 1. kolovoza 2009, stopa od 2% ukinuta je 1. srpnja 2010, a stopa od 4% 1. studenog 2010

***postoci u zagradi odnose se na situaciju bez kriznog (posebnog) poreza

****podcrtani postoci odnose se na situaciju koja bi bila danas (2011), nakon uvođenja novih poreznih stopa i ukidanja kriznog poreza, uz jednaku bruto plaću

Izvor: izrada autorice prema prethodno izračunanoj prosječnoj bruto plaći za sektore B-N za 2009. godinu

Iz tablice 9. vidljivo je da su glavni čimbenici opterećenja bruto plaće u Republici Hrvatskoj **doprinosi iz plaće**, što potvrđuje da su isti gotovo trostruko veći od opterećenja porezom na dohodak, a i veći su od doprinosa na plaće. Važno je napomenuti da je izračun napravljen sa kriznim porezom koji je bio na snazi 2009. godine, a ukinut je tek 1. studenog 2010. godine. Također su korištene stare porezne stope koje su na snazi bile do 1. srpnja 2010. godine. Danas bi ovi postoci bili nešto manji zbog ukidanja posebnog (kriznog) poreza na plaće i uvođenja novih poreznih stopa (12%, 25% i 40%).

U tablici 10. koja slijedi u nastavku prikazan je izračun opterećenja plaće u Hrvatskoj u drugoj polovici 2010. godine kada je ukinut krizni porez i kada su na snazi bile nove porezne stope. Za izračun je korišten podatak o prosječnoj mjesečnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske od listopada do prosinca 2010. godine.

Tablica 10. Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, prirezom i doprinosima iz i na plaću u Republici Hrvatskoj u 2010. godini

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	7.679,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15%	1.151,85
3.	Mirovinsko II. stup – 5%	385,95
4.	Dohodak (1-2-3)	6.143,20
5.	Osobni odbitak	1.800,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	4.343,20
7.	Porez po stopi od 12%	432,00
8.	Porez po stopi od 25%	185,00
9.	Porez po stopi od 40%	0,00
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	617,80
11.	Prirez porezu na dohodak (10x12%)	74,14
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	691,94
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	5.451,26
14.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1x15%)	1.151,85
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (1x0,50%)	38,40
16.	Doprinos za zapošljavanje (1x1,70%)	130,54
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	8.999,79
Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak $(12/1) \times 100 = 9,01\%$		
Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak i doprinosima iz plaće $(2+3+12)/1 \times 100 = 29,04\%$		
Opterećenje ukupnih troškova rada porezom na dohodak $(12/17) \times 100 = 7,69\%$		
Opterećenje ukupnih troškova rada doprinosima iz plaće $(2+3)/17 \times 100 = 17,09\%$		
Opterećenje ukupnih troškova rada doprinosima na plaću $(14+15+16)/17 \times 100 = 14,68\%$		
Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, doprinosima za socijalno osiguranje (obveznim, u korist opće države i bez izravne protučinidbe) – porezni klin $= (2+12+14+15+16)/17 \times 100 = 35,16\%$		
Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, doprinosima iz plaće i doprinosima na plaću –klin obveznih plaćanja $= (2+3+12+14+15+16)/17 \times 100 = 39,45\%$		

Izvor: izrada autorice prema Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u 2010., online: http://www.rrif.hr/wct_index.php?run=propis&wct=274&rid=715, pogledano: 19. srpnja 2011

Iz tablice 10. vidljivo je da je opterećenje troškova rada u Hrvatskoj u 2010. godini bilo nešto veće u odnosu na 2009. godinu, ali to možemo pripisati većoj bruto plaći koja služi kao osnovica za obračun doprinosa, a koja je u tom razdoblju porasla za 3,8%. Porezni klin u 2010. godini iznosi 35,16%, dok klin obveznih plaćanja iznosi 39,45%.

U tablici 11. prikazan je izračun opterećenja troškova rada u Hrvatskoj pomoću podatka o prosječnoj bruto plaći kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj za travanj 2011. godine.

Tablica 11. Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, prirezom i doprinosima iz i na plaću u Republici Hrvatskoj u 2011. godini

Redni broj	Opis	Svota (u kunama)
1.	Bruto plaća	7.778,00
2.	Mirovinsko I. stup – 15%	1.166,70
3.	Mirovinsko II. stup – 5%	388,90
4.	Dohodak (1-2-3)	6.222,40
5.	Osobni odbitak	1.800,00
6.	Porezna osnovica (4-5)	4.422,40
7.	Porez po stopi od 12%	432,00
8.	Porez po stopi od 25%	205,60
9.	Porez po stopi od 40%	0,00
10.	Ukupna porezna obveza (7+8+9)	637,60
11.	Prirez porezu na dohodak (10x12%)	76,51
12.	Ukupno porez i prirez (10+11)	714,11
13.	Neto plaća isplaćena radniku (4-12)	5.508,29
14.	Doprinos za zdravstveno osiguranje (1x15%)	1.166,70
15.	Doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu (1x0,50%)	38,89
16.	Doprinos za zapošljavanje (1x1,70%)	132,23
17.	Ukupni trošak plaće – doprinosi na plaću (1+14+15+16)	9.115,82
Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak $(12/1) \times 100 = 9,18\%$		
Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak i doprinosima iz plaće $(2+3+12)/1 \times 100 = 29,18\%$		
Opterećenje ukupnih troškova rada porezom na dohodak $(12/17) \times 100 = 7,83\%$		
Opterećenje ukupnih troškova rada doprinosima iz plaće $(2+3)/17 \times 100 = 17,06\%$		
Opterećenje ukupnih troškova rada doprinosima na plaću $(14+15+16)/17 \times 100 = 14,68\%$		
Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, doprinosima za socijalno osiguranje (obveznim, u korist opće države i bez izravne protučinidbe) – <i>porezni klin</i> $= (2+12+14+15+16)/17 \times 100 = 35,31\%$		
Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, doprinosima iz plaće i doprinosima na plaću – <i>klin obveznih plaćanja</i> $= (2+3+12+14+15+16)/17 \times 100 = 39,57\%$		

Izvor: izrada autorice prema Prosječna bruto plaća za svibanj 2011, online: www.dzs.hr,
pogledano: 31. srpnja 2011

Iz tablice 11. je vidljivo da opterećenje bruto plaće porezom na dohodak iznosi 9,13% bruto plaće za svibanj 2011. godine. Opterećenje bruto plaće porezom na dohodak i doprinosima iz plaće iznosi 29,18%. Nadalje, opterećenje ukupnih troškova rada porezom na dohodak iznosi 7,83%. Što se tiče socijalnih doprinosa, opterećenje ukupnih troškova rada doprinosima iz plaće je 17,06%, a doprinosima na plaću 14,68%. Ukupni porezni klin iznosi 35,31%, dok klin obveznih plaćanja iznosi 39,57%.

Često se u javnosti stvara dojam da Republika Hrvatska ima veliko, ako ne i najveće porezno opterećenje rada na svijetu. No, u idućem dijelu ovog rada nakon usporedne analize sa poreznim opterećenjem rada u zemljama članicama OECD-a vidljivo je da li to uistinu tako.

5.3. USPOREDNA ANALIZA

U ovom dijelu rada prikazani su pokazatelji poreznog klina u zemljama članicama OECD-a i dana je usporedba različitih zemalja s Republikom Hrvatskom. Valja naglasiti da se prilikom međunarodne usporedbe poreznog opterećenja radne snage mogu javiti različita ograničenja obzirom da se zemlje značajno razlikuju po različitim obilježjima, a to su: razina dohotka po stanovniku, gospodarskim sustavima i njihovoj razvijenosti te strukturi fiskalnih prihoda i rashoda. Shodno tome, uspoređivanje koje proizlazi iz doprinosa u uskoj je vezi s odrednicama socijalne politike svake zemlje koja u većoj mjeri može biti različita među zemljama. Bez obzira na sve navedeno, moguće je napraviti usporednu analizu Hrvatske i zemalja članica OECD-a i odrediti koju poziciju Hrvatska ima s obzirom na porezno opterećenje rada.

Doprinosi zaposlenih (posloprimaca) i **obvezna plaćanja** prosječnog zaposlenog bez djece na tri razine plaće u zemljama OECD-a i Hrvatskoj prikazani su u tablici 12. kao postotak od bruto plaće za 2009. godinu.

Tablica 12. Međunarodna usporedba doprinosa zaposlenih i obveznih plaćanja u zemljama OECD-a i Hrvatskoj za 2009. godinu

Razina plaće (%prosječne)	DOPRINOSI			SVA OBVEZNA PLAĆANJA		
ZEMLJA	67%(1)	100%(2)	167%(3)	67%(1)	100%(2)	167%(3)
Australija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Austrija	18,1	18,1	15,3	18,1	18,1	15,3
Belgija	13,7	14,0	14,1	13,7	14,0	14,1
Kanada	7,1	7,3	5,0	5,8	7,3	5,0
Češka	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0
Danska	11,4	10,3	9,4	11,7	10,5	9,5
Finska	6,2	6,3	6,4	6,2	6,3	6,4
Francuska	13,7	13,7	13,1	13,7	13,7	13,1
Njemačka	20,6	20,6	16,8	20,6	20,6	16,8
Grčka	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0
Mađarska	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0
Island	0,3	0,2	0,1	4,3	4,2	4,1
Irska	6,3	6,7	6,9	6,3	6,7	6,9
Italija	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5	9,5
Japan	12,2	12,2	11,5	12,2	12,2	11,5
Koreja	7,6	7,6	6,5	7,6	7,6	6,5
Luksemburg	12,1	12,2	12,3	12,1	12,2	12,3
Meksiko	1,3	1,4	1,5	2,4	2,5	2,6
Nizozemska	21,6	15,2	9,1	27,0	20,2	13,6
Novi Zeland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Norveška	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
Poljska	17,8	17,8	17,8	21,5	21,5	21,5
Portugal	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0
Slovačka	13,4	13,4	13,2	13,4	13,4	13,2
Španjolska	6,4	6,4	6,0	6,4	6,4	6,0
Švedska	7,0	7,0	4,8	7,1	7,2	5,0
Švicarska	11,1	11,1	10,9	11,1	11,1	10,9
Turska	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Velika Britanija	8,2	9,1	7,7	8,2	9,1	7,7
SAD	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
NEPONDERIRANI PROSJEK						
OECD	10,4	10,2	9,4	10,8	10,6	9,9
EU-15	12,1	11,7	10,6	12,5	12,1	10,9
EU-19	12,7	12,4	11,4	13,2	12,9	11,9
Slovenija	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1
5 novih članica EU	16,3	16,3	16,2	17,0	17,0	17,0
HRVATSKA	15,0	15,0	15,0	20	20	20

Izvor: izrada autorice prema Blažić, H.: Porezno opterećenje plaća u RH: međunarodna usporedba, Računovodstvo i porezi u funkciji gospodarskog razvoja Hrvatske, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010, str. 65-70

Ukoliko se podaci iz tablice 12. analiziraju po zemljama, vidljivo je da najveće opterećenje bruto plaće doprinosima na razini 100%-tne prosječne plaće imaju Njemačka (20,6%), Austrija (18,1%), a slijede ih Nizozemska i Turska sa oko 15%. Najmanje opterećenje doprinosima imaju Island (0,2%) i Meksiko (1,4%). Važno je napomenuti da Australija i Novi Zeland nemaju doprinose iz plaće, već su oni integrirani sa porezom na dohodak. Takva djelomična integracija je prisutna i kod Nizozemske gdje je tzv. nacionalni doprinos za socijalno osiguranje integriran s porezom na dohodak.

Iz tablice 12. je također vidljivo da tranzicijske zemlje imaju relativno visoko opterećenje doprinosima što možemo pripisati naslijeđu socijalizma. Tom trendu pripada i Hrvatska koja je sa 20% među najopterećenijima na svijetu na razini svih obveznih plaćanja iz bruto plaće, koja obuhvaćaju i davanja slična doprinosima II. stupa u Hrvatskoj i sva ostala obvezna neporezna davanja i u drugim zemljama. Zemlje OECD-a imaju gotovo u pola manje opterećenje ukupnim obveznim plaćanjima nego Hrvatska i ono iznosi 10,6%. Što se tiče zemlja iz regije, Mađarska ima opterećenje ukupnim obveznim plaćanjima od 17%, a Slovenija 22,1%.

Nadalje, usporedba troškova radne snage – **porezni klin** (porez na dohodak uvećan za doprinose posloprimaca i poslodavaca) kao postotak troškova rada i **klin obveznih plaćanja** kao postotak uvećanih troškova rada, odnosno ukupnog troška plaće za zemlje OECD-a i Hrvatsku na razini prosječnog zaposlenog bez djece, na tri razine plaće u 2009. godini, prikazan je u tablici 13.

Tablica 13. Međunarodna usporedba poreznog opterećenja radne snage u zemljama OECD-a i Hrvatskoj za 2009. godinu

Razina plaće (%prosječne)	POREZNI KLIN			KLIN OBVEZNIH PLAĆANJA		
ZEMLJA	67%(1)	100%(2)	167%(3)	67%(1)	100%(2)	167%(3)
Australija	20,7	26,7	32,6	26,9	32,4	37,8
Austrija	43,3	47,9	50,1	43,3	47,9	50,1
Belgija	48,9	55,2	60,5	48,9	55,2	60,5
Kanada	26,3	30,8	32,9	26,3	30,8	32,9
Češka	38,6	41,9	44,6	38,6	41,9	44,6
Danska	37,7	39,4	48,6	38,5	39,9	48,9
Finska	37,0	42,4	48,2	37,0	42,4	48,2
Francuska	45,2	49,2	53,1	45,2	49,2	53,1
Njemačka	46,0	50,9	53,0	46,0	50,9	53,0
Grčka	36,8	41,5	46,2	36,8	41,5	46,2
Mađarska	46,3	53,4	58,4	46,3	53,4	58,4
Island	22,7	28,3	32,7	31,6	36,8	41,0
Irska	22,5	28,6	39,1	22,5	28,6	39,1
Italija	43,0	46,5	51,5	46,0	49,3	54,1
Japan	27,8	29,2	32,3	27,8	29,2	32,3
Koreja	17,0	19,7	21,9	17,0	19,7	21,9
Luksemburg	27,4	34,0	41,4	28,4	34,8	42,1
Meksiko	11,8	15,3	20,8	20,0	23,2	28,4
Nizozemska	33,3	38,0	41,8	46,3	50,3	53,5
Novi Zeland	15,6	18,4	24,9	15,6	18,4	24,9
Norveška	34,0	37,4	43,0	34,9	38,3	43,9
Poljska	33,0	34,0	34,9	38,1	39,1	39,9
Portugal	32,3	37,2	43,0	32,3	37,2	43,0
Slovačka	34,3	37,6	40,1	38,9	42,1	44,3
Španjolska	34,2	38,2	41,6	34,2	38,2	41,6
Švedska	41,2	43,2	50,9	41,3	43,3	51,0
Švicarska	26,3	29,3	33,6	26,3	29,3	33,6
Turska	35,2	37,5	40,4	35,2	37,5	40,4
Velika Britanija	29,2	32,5	37,0	29,2	32,5	37,0
SAD	26,9	29,4	34,6	26,9	29,4	34,6
NEPONDERIRANI PROSJEK						
OECD	32,5	36,4	41,1	34,2	38,1	42,7
EU-15	37,2	41,6	47,1	38,4	42,7	48,1
EU-19	37,4	41,7	46,5	38,8	43,0	47,8
Slovenija	39,9	42,5	47,6	39,9	42,5	47,6
5 novih članica EU	38,4	41,9	45,1	40,4	43,8	47,0
RH (s kriznim porezom)	35,0	37,4	42,4	39,2	41,6	46,7
RH (bez k. poreza)	33,7	36,2	40,2	38,0	40,4	44,5
RH (nakon k. poreza)	32,5	34,8	41,7	36,7	39,1	45,9
RH – 2010	32,6	35,2	39,8	36,9	39,5	44,0

Izvor: izrada autorice prema Blažić, H.: Porezno opterećenje plaća u RH: međunarodna usporedba, Računovodstvo i porezi u funkciji gospodarskog razvoja Hrvatske, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010, str. 65-70

Iz prethodne tablice 13., ukoliko se analizira porezni klin po pojedinačnim zemljama, može se uvidjeti da je on na razini 100%-tne prosječne plaće najveći u Belgiji (55,2%), Mađarskoj (53,4%), Njemačkoj (50,9%) i Francuskoj (49,2%). Najmanji porezni klin imaju Novi Zeland (18,4%), Koreja (19,7%) i Australija (26,7%).

Nadalje, klin obveznih plaćanja najveći je u gotovo istim zemljama kao i porezni klin, i to u Belgiji (55,2%), Mađarskoj (53,4%), Njemačkoj (50,9%), Nizozemskoj (50,3%), a zatim slijede Italija i Francuska sa nešto manje od 50%. Najmanji klin obveznih plaćanja imaju Novi Zeland (18,4%) i Koreja (19,7%).

Što se Hrvatske tiče, nakon ukidanja kriznog poreza ima manji porezni klin od zemalja OECD-a (36,4%) i on iznosi 34,8%, što je i dalje manje od zemalja Europske Unije (cca 41%), dok klin obveznih plaćanja za Hrvatsku iznosi 39,1% što je više od prosjeka zemalja OECD-a (38,1%) i manje od zemalja Europske Unije (cca 43%). U 2010. godini porezni klin u Hrvatskoj je iznosio 35,2%, a klin obveznih plaćanja 39,5% što predstavlja neznatno povećanje u odnosu na prethodni podatak.

Što se tiče zemalja regije, Slovenija ima veći klin obveznih plaćanja od Hrvatske, a on iznosi 42,5%, dok Mađarska ima 53,4% što je dosta više od Hrvatske. Kako u ovoj tablici nema podataka za Hrvatskoj susjedne zemlje, za njih se mogu navesti podaci iz jedne studije (Rutkowski, 2007) gdje je izračunat porezni klin za tranzicijske zemlje: Bugarska 39%, Bosna i Hercegovina 34,9%, Srbija 42,2%, Rumunjska 44,1%. Prema ovoj studiji vidimo da Hrvatska od svojih susjeda ima veći porezni klin samo od Bosne i Hercegovine (Urban, 2009, str. 7).

Promatra li se **struktura klina**, uočava se da Hrvatska ima relativno nizak udio poreza na dohodak, a veći udio doprinosa i to više od posloprimaca nego poslodavaca.

Radi jasnijeg i detaljnijeg uvida, u tablici 14. prikazana je usporedba opterećenja ukupnih troškova radne snage porezom na dohodak i doprinosima iz i na plaću u Hrvatskoj i zemljama OECD-a za radnika bez djece u 2010. godini.

Tablica 14. Klin obveznih plaćanja, porez na dohodak i socijalni doprinosi kao postotak ukupnih troškova radne u zemljama OECD-a i Hrvatskoj za 2010. godinu.

ZEMLJA*	Σ KLIN OBVEZNIH PLAĆANJA	POREZ NA DOHODAK	DOPRINOSI IZ PLAĆE	DOPRINOSI NA PLAĆU
Njemačka	49,1	15,7	17,2	16,2
Belgija	55,4	21,6	10,8	23,0
Austrija	47,9	11,4	14,0	22,6
Luksemburg	34,0	12,7	10,9	10,3
Velika Britanija	32,7	14,7	8,3	9,7
Nizozemska	38,4	14,8	14,1	9,5
Norveška	36,8	18,6	6,9	11,3
Francuska	49,3	9,9	9,6	29,7
Švedska	42,7	13,5	5,3	23,9
Švicarska	20,8	9,4	5,7	5,7
Finska	42,0	18,0	5,8	18,2
Irska	29,3	13,0	6,6	9,7
Japan	30,5	6,8	11,5	12,2
Italija	46,9	15,4	7,2	24,3
Koreja	19,8	3,7	7,1	9,0
SAD	29,7	13,9	7,0	8,8
Danska	38,6	27,9	10,7	0,0
Španjolska	39,6	11,7	4,9	23,0
Australija	26,2	20,4	0,0	5,8
Kanada	30,3	13,3	6,5	10,4
Island	31,3	22,8	0,5	8,0
Portugal	31,7	9,7	8,9	19,2
Izrael	20,2	8,3	7,5	4,5
Novi Zeland	16,9	16,9	0,0	0,0
Grčka	36,6	2,2	12,5	21,9
Slovenija	42,4	9,5	19,0	13,9
Češka	42,2	8,6	8,2	25,4
Estonija	40,0	12,3	2,1	25,6
Mađarska	46,4	11,0	13,2	22,2
Turska	37,4	10,3	12,9	14,2
Poljska	34,3	5,9	15,5	12,9
Slovačka	37,8	6,4	10,6	20,8
Meksiko	15,5	3,8	1,2	10,5
Čile	7,0	0,0	7,0	0,0
Hrvatska 2010	39,5	7,7	17,1	14,7
Hrvatska 2011	39,6	7,8	17,1	14,7

*Zemlje članice OECD-a su rangirane prema smanjenju troškova rada u 2010. godini

Izvor: izrada autorice: izračun za zemlje članice OECD-a prema online:

http://www.oecd.org/document/6/0,3746,en_2649_37427_44993478_1_1_1_37427,00.html, pogledano: 1. srpnja 2011, izračun za Hrvatsku prema online: www.dzs.hr, pogledano: 1. srpnja 2011

Iz tablice 14. vidljivo je da najveći klin obveznih plaćanja u 2010. godine imaju: Belgija (55,4%), Francuska (49,3%) i Njemačka (49,1%), a slijede ih Austrija, Italija i Mađarska, a najmanji klin obveznih plaćanja imaju Čile (7%), Meksiko (15,5%), a slijedi ih Novi Zeland (16,9%). Hrvatska ima klin obveznih plaćanja 39,5% (2011. godine iznosi 39,6%) što je u razini svih ostalih zemalja, ni i dalje je dosta visok, no manji od Slovenije (42,4%) i Mađarske (46,4%) kojoj su Hrvatskoj susjedne zemlje.

Što se tiče opterećenja troškova rada porezom na dohodak, najveće opterećenje imaju Danska (27,9%) i Belgija (21,6%), a najmanje opterećenje ima Grčka (2,2%), dok ga Čile uopće nema. Za Hrvatsku to opterećenje iznosi 7,8% što je ispod razine većine zemalja članica OECD-a, a time se potvrđuje prije konstatirana tvrdnja da u Hrvatskoj nije problem opterećenje porezom na dohodak, već socijalnim doprinosima.

Po pitanju opterećenja doprinosima iz plaće, odnosno doprinosima posloprimaca, najveće opterećenje imaju Slovenija (19%), Njemačka (17,2%) i Hrvatska (17%), a najmanje opterećenje imaju Island (0,5%) i Meksiko (1,2%), dok ga Australija i Novi Zeland uopće nemaju.

Što se tiče opterećenja troškova rada doprinosima na plaću, najveće opterećenje imaju Estonija (25,6%) i Češka (25,4%), dok najmanje opterećenje ima Izrael (4,5%), dok ga Danska i Novi Zeland uopće nemaju. Hrvatska ima opterećenje doprinosima na plaću 14,7% što je srednje opterećenje u odnosu na druge zemlje.

U nastavku su prikazane tablice od 15. do 18. koje prikazuju usporednu analizu poreznog opterećenja rada za 2010. godinu u zemljama OECD-a i Hrvatskoj. Podaci za zemlje OECD-a preuzeti su iz njihove službene edicije (Taxing Wages 2010), dok su podaci za Hrvatsku izračunani u prethodnim tablicama i to za razdoblje od 2009. godine do 2011. godine. Podaci za 2009. godinu izračunani su pomoću podatka o bruto plaći za sektore od B do N, za 2010. godinu pomoću podatka o prosječnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj i u 2011. godini pomoću podatka o prosječnoj bruto plaći za svibanj 2011. godine. Podaci za sve zemlje prikazani su na tri razine plaće za prosječnog zaposlenog bez djece.

Tablica 15. Porez na dohodak prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće (kao % bruto plaće), 2010

ZEMLJA	67%	100%	167%
Australija	14,7	21,6	27,5
Austrija	8,7	14,7	21,8
Belgija	21,5	28,1	34,9
Kanada	11,4	14,9	21,5
Čile	0,0	0,0	0,1
Češka	7,2	11,5	14,9
Danska	25,1	27,9	34,9
Estonija	14,6	16,6	18,1
Finska	15,1	22,0	29,2
Francuska	12,2	14,1	20,2
Njemačka	13,7	18,7	27,1
Grčka	0,0	2,8	9,7
Mađarska	10,5	14,2	22,2
Island	17,8	24,7	30,2
Irska	8,1	14,4	25,9
Izrael	4,1	8,6	16,0
Italija	16,0	20,3	27,2
Japan	6,1	7,7	12,2
Koreja	1,3	4,1	8,3
Luksemburg	7,0	14,2	22,4
Meksiko	-1,1	4,3	11,9
Nizozemska	5,3	16,4	28,8
Novi Zeland	14,2	16,9	23,2
Norveška	17,4	20,9	27,4
Poljska	5,7	6,7	7,6
Portugal	5,9	11,9	19,4
Slovačka	3,9	8,1	11,5
Slovenija	6,4	11,0	16,7
Španjolska	11,0	15,2	20,3
Švedska	14,9	17,7	30,6
Švicarska	6,8	10,0	14,7
Turska	9,2	12,1	15,5
Velika Britanija	14,5	16,3	22,8
SAD	12,1	15,3	21,8
<i>Neponderirani prosjek</i>			
OECD	10,0	14,2	20,5
EU 15	11,9	17,0	25,0
EU 21	10,8	15,4	22,2
HRVATSKA 2009*	8,8	11,5	17,7
HRVATSKA 2010**	6,1	9,0	14,4
HRVATSKA 2011***	6,1	9,2	14,5

*izračun prema bruto plaći za sektore B-N u 2009

**izračun prema prosječnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama RH u 2010

***izračun prema prosječnoj bruto plaći za svibanj 2011

Izvor: izračun za zemlje OECD-a: izrada autorice prema online: http://www.oecd.org/document/60/0,3746,en_2649_34533_1942460_1_1_1_1,00.html#tbw, pogledano 25. srpnja 2011, izračun za RH: samostalna izrada autorice (2009 s kriznim porezom)

Tablica 16. Doprinosi zaposlenih/posloprimaca i obvezna plaćanja prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće (kao % bruto plaće), 2010

ZEMLJA	DOPRINOSI			SVA OBVEZNA PLAĆANJA		
	67%	100%	167%	67%	100%	167%
Australija	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Austrija	18,1	18,1	15,7	18,1	18,0	15,6
Belgija	13,9	14,0	14,1	13,9	14,0	14,1
Kanada	7,1	7,3	5,0	5,8	7,3	5,0
Čile	7,0	7,0	7,0	20,9	20,9	20,9
Češka	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0
Danska	12,1	10,7	9,6	11,9	10,6	9,7
Estonija	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Finska	7,0	7,1	7,2	7,0	7,1	7,1
Francuska	13,7	13,7	13,1	13,7	13,7	13,1
Njemačka	20,5	20,5	16,7	20,5	20,5	16,7
Grčka	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0	16,0
Mađarska	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0
Island	0,9	0,6	0,4	4,9	4,6	4,4
Irska	7,0	7,3	7,6	7,0	7,4	7,6
Izrael	5,8	7,8	9,5	8,2	9,9	10,7
Italija	9,5	9,5	9,6	9,5	9,5	9,6
Japan	13,1	13,1	12,5	13,2	13,1	12,5
Koreja	7,8	7,8	6,6	7,8	7,8	6,6
Luksemburg	12,1	12,2	12,3	12,2	12,3	12,3
Meksiko	1,3	1,4	1,5	2,4	2,4	2,6
Nizozemska	21,8	15,6	9,4	27,2	20,6	13,8
Novi Zeland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Norveška	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8	7,8
Poljska	17,8	17,8	17,8	21,4	21,5	21,5
Portugal	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0
Slovačka	13,4	13,4	13,2	13,4	13,4	13,2
Slovenija	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1	22,1
Španjolska	6,4	6,4	6,0	6,3	6,4	6,0
Švedska	7,0	7,0	4,7	7,2	7,2	4,9
Švicarska	6,1	6,1	5,9	22,0	19,2	16,9
Turska	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Velika Britanija	8,3	9,2	7,4	8,3	9,2	7,4
SAD	7,7	7,7	7,7	7,6	7,6	7,7
<i>Neponderirani prosjek</i>						
OECD	10,2	14,2	20,5	11,6	11,4	10,6
EU 15	12,3	11,9	10,7	12,7	12,2	11,0
EU 21	12,8	12,5	11,6	13,2	12,9	12,0
HRVATSKA 2009*	15,0	15,0	15,0	20,0	20,0	20,0
HRVATSKA 2010**	15,0	15,0	15,0	20,0	20,0	20,0
HRVATSKA 2011***	15,0	15,0	15,0	20,0	20,0	20,0

*izračun prema bruto plaći za sektore B-N u 2009

**izračun prema prosječnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama RH u 2010

***izračun prema prosječnoj bruto plaći za svibanj 2011

Izvor: izračun za zemlje OECD-a: izrada autorice prema http://www.oecd.org/document/60/0,3746,en_2649_34533_1942460_1_1_1_1,00.html#pi_r, pogledano: 25. srpnja 2011, izračun za RH: samostalna izrada autorice

Tablica 17. Porez na dohodak + doprinosi posloprimaca i prisilna plaćanja prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće (kao % bruto plaće), 2010

ZEMLJA	Porez na doh. + Dopr. poslopr.			Sva obvezna plaćanja		
	67%	100%	167%	67%	100%	167%
Australija	14,7	21,6	27,5	14,7	21,6	27,5
Austrija	26,8	32,7	37,4	26,8	32,7	37,4
Belgija	35,4	42,1	49,0	35,4	42,1	49,0
Kanada	17,2	22,2	36,5	17,2	22,2	26,5
Čile	7,0	7,0	7,1	20,9	20,9	21,0
Češka	18,2	22,5	25,9	18,2	22,5	25,9
Danska	37,2	38,6	44,5	37,0	38,5	44,6
Estonija	17,4	19,4	20,9	17,4	19,4	20,9
Finska	22,1	29,1	36,3	22,1	29,1	36,3
Francuska	25,9	27,8	33,3	25,9	27,8	33,3
Njemačka	34,2	39,2	43,8	34,2	39,2	43,8
Grčka	16,0	18,8	25,7	16,0	18,8	25,7
Mađarska	27,5	31,2	39,2	27,5	31,2	39,2
Island	18,7	25,3	30,6	22,7	29,3	34,6
Irska	15,1	21,8	33,5	15,1	21,8	33,5
Izrael	9,8	16,5	25,5	12,3	18,5	26,7
Italija	25,5	29,8	36,8	25,5	29,8	36,8
Japan	19,3	20,8	24,7	19,3	20,8	24,7
Koreja	9,1	11,9	14,9	9,1	11,9	14,9
Luksemburg	19,1	26,4	34,7	19,2	26,5	34,7
Meksiko	0,1	5,6	13,4	1,3	6,7	14,5
Nizozemska	27,2	31,9	38,1	32,5	37,0	42,6
Novi Zeland	14,2	16,9	23,2	14,2	16,9	23,2
Norveška	25,2	28,7	35,2	25,2	28,7	35,2
Poljska	23,5	24,6	25,4	27,1	28,2	29,1
Portugal	16,9	22,9	30,4	16,9	22,9	30,4
Slovačka	17,3	21,5	24,7	17,3	21,5	24,7
Slovenija	28,5	33,1	38,8	28,5	33,1	38,8
Španjolska	17,3	21,6	26,3	17,3	21,6	26,3
Švedska	21,9	24,7	35,3	22,1	24,9	35,5
Švicarska	12,9	16,0	20,5	28,8	29,2	31,6
Turska	24,2	27,1	30,5	24,2	27,1	30,5
Velika Britanija	22,8	25,5	30,2	22,8	25,5	30,2
SAD	19,7	22,9	29,5	19,7	22,9	29,5
<i>Neponderirani prosjek</i>						
OECD	20,2	24,3	30,3	21,6	25,6	31,2
EU 15	24,2	28,9	35,7	24,6	29,2	36,0
EU 21	23,6	27,9	33,8	24,1	28,3	34,2
HRVATSKA 2009*	23,8	26,5	32,7	28,8	31,5	37,7
HRVATSKA 2010**	21,1	24,0	29,4	26,1	29,0	34,4
HRVATSKA 2011***	21,1	24,2	29,5	26,1	29,2	34,5

*izračun prema bruto plaći za sektore B-N u 2009

**izračun prema prosječnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama RH u 2010

***izračun prema prosječnoj bruto plaći za svibanj 2011

Izvor: izračun za zemlje OECD-a: izrada autorice prema http://www.oecd.org/document/60/0,3746,en_2649_34533_1942460_1_1_1_1,00.html#pi_r, pogledano: 25. srpnja 2011, izračun za RH: samostalna izrada autorice (2009 s kriznim porezom)

Tablica 18. Porezni klin (porez na dohodak + doprinosi posloprimaca i poslodavaca) kao % „troškova rada“ i klin obveznih plaćanja (kao % uvećanih troškova rada, tj. ukupnog troška plaće) prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće, 2010

ZEMLJA	POREZNI KLIN			KLIN OBVEZNIH PLAĆANJA		
	67%	100%	167%	67%	100%	167%
Australija	19,7	26,2	31,7	26,0	32,0	37,1
Austrija	43,3	47,9	50,4	43,3	47,9	50,4
Belgija	49,5	55,4	60,6	49,5	55,4	60,6
Kanada	25,6	30,3	32,6	25,6	30,3	32,6
Čile	7,0	7,0	7,1	22,8	22,8	22,9
Češka	38,9	42,2	44,7	38,9	42,2	44,7
Danska	37,2	28,6	44,5	37,5	38,8	44,8
Estonija	38,6	40,0	41,2	38,6	40,0	41,2
Finska	36,3	42,0	47,9	36,3	42,0	47,9
Francuska	45,5	49,3	53,2	45,5	49,3	53,2
Njemačka	44,9	49,1	51,5	44,9	49,1	51,5
Grčka	34,4	36,6	41,9	34,4	36,6	41,9
Mađarska	43,6	46,4	52,7	43,6	46,4	52,7
Island	25,2	31,3	36,1	33,8	39,4	43,9
Irska	23,4	29,3	39,9	23,4	29,3	39,9
Izrael	13,5	20,2	29,0	19,8	25,1	31,7
Italija	43,6	46,9	52,1	46,6	49,7	54,7
Japan	29,1	30,5	33,5	29,1	30,5	33,5
Koreja	17,3	19,8	21,6	17,3	19,8	21,6
Luksemburg	27,5	34,0	41,4	28,4	34,9	42,2
Meksiko	12,3	15,5	21,3	20,4	23,5	28,9
Nizozemska	33,7	38,4	42,3	46,5	50,7	53,8
Novi Zeland	14,2	16,9	23,2	14,2	16,9	23,2
Norveška	33,7	36,8	42,6	34,6	37,8	43,5
Poljska	33,3	34,3	35,0	38,5	39,4	40,1
Portugal	32,8	37,7	43,8	32,8	37,7	43,8
Slovačka	34,5	37,8	40,2	39,1	42,2	44,4
Slovenija	38,5	42,4	47,3	38,5	42,4	47,3
Španjolska	36,4	39,6	42,5	36,4	39,6	42,5
Švedska	40,6	42,7	50,8	40,7	42,8	50,9
Švicarska	17,8	20,8	25,0	39,1	39,5	41,4
Turska	35,0	37,4	40,4	35,0	37,4	40,4
Velika Britanija	29,6	32,7	37,5	29,6	32,7	37,5
SAD	27,5	29,7	35,2	27,5	29,7	35,2
<i>Neponderirani prosjek</i>						
OECD	31,3	34,6	39,4	34,1	37,5	41,8
EU 15	37,2	40,7	46,7	38,4	42,4	47,7
EU 21	37,4	40,6	45,8	38,7	42,3	46,9
HRVATSKA 2009*	35,0	37,3	42,5	39,2	41,6	46,8
HRVATSKA 2010**	32,6	35,2	39,8	36,9	39,5	44,0
HRVATSKA 2011***	32,7	35,3	39,8	36,9	39,6	44,1

*izračun prema bruto plaći za sektore B-N u 2009

**izračun prema prosječnoj bruto plaći po zaposlenome u pravnim osobama RH u 2010

***izračun prema prosječnoj bruto plaći za svibanj 2011

Izvor: izračun za zemlje OECD-a: izrada autorice prema http://www.oecd.org/document/60/0,3746,en_2649_34533_1942460_1_1_1_1,00.html#pi_r, pogledano: 25. srpnja 2011, izračun za RH: samostalna izrada autorice (2009 s kriznim porezom)

Na temelju prethodne četiri tablice u kojima je prikazana detaljna usporedna analiza mogu se donijeti zaključci o poreznom opterećenju rada u navedenim zemljama. Što se tiče opterećenja bruto plaće porezom na dohodak on je u Hrvatskoj (9,2%) vidljivo manji od prosjeka zemalja OECD-a (14,2%) i EU (15,4%). U Hrvatskoj su najveći problem visoki socijalni doprinosi, s naglaskom na one iz plaće (20%), odnosno doprinose posloprimaca koji su među najvećima na svijetu i to gotovo dvostruko veći od prosjeka zemalja OECD-a (11,4%) i EU (12,9%). Što se pak poreznog klina i klina obveznih plaćanja tiče, on je u Hrvatskoj (35,3%; 39,6%) moglo bi se reći na razini drugih zemalja, iako nešto viši od prosjeka OECD-a (34,6%; 37,5%), ali niži od prosjeka EU (40,6%; 42,3%). Shodno svemu dosad navedenom i prikazanom u tablicama, može se zaključiti da Hrvatska nema najveće porezno opterećenje rada na svijetu, iako je ono i dalje dosta visoko.

Zaključno se može reći da ukoliko većinu poreznog opterećenja snose **posloprimci**, oni mogu imati različite učinke. Visoki doprinosi za socijalna osiguranja smanjuju radnicima neto plaću te se samim time javljaju negativni učinci kao što su neaktivnost odnosno povlačenje iz radne snage i potraga za socijalnim transferima od države (tzv. zamka siromaštva), zatim pojava sive ekonomije i porezne evazije gdje se radnici odlučuju na isplatu dijela ili cjelokupne plaće „na ruke“ („na crno“) te odlazak mladih, obrazovanih i kvalificiranih radnika u inozemstvo (tzv. odljev mozgova) što uzrokuje nestašicu na tržištu rada, smanjuje ponudu i poskupljuje cijenu i trošak rada (Urban, 2009, str. 9).

S druge pak strane, ako većinu poreznog tereta snose **poslodavci**, dolazi do pojave negativnih učinaka na potražnju radne snage. Ti negativni učinci očituju se u nastojanjima poslodavaca da rad zamjene kapitalom, smanje proizvodnju te realociraju samu proizvodnju u druge zemlje gdje su cijena i trošak rada manji. Također se smatra da posebno negativan učinak na potražnju za radnom snagom imaju ona davanja koja i formalno snose poslodavci. Naime, doprinosi posloprimaca smanjuju plaću poslije oporezivanja, na što bruto plaće mogu sporo reagirati u smislu njihovog povećanja, a također se izravno povećavaju i troškovi radne snage (Blažić, 2006, str. 122).

6. ZAKLJUČAK

Porez na dohodak je relativno novi porezni oblik, no bez obzira na to danas predstavlja jedan od najznačajnijih poreznih oblika svakog suvremenog poreznog sustava. Njegova važnost očituje se u velikoj financijskoj izdašnosti, ali i u njegovoj upotrebi kao elastičnog i vrlo djelotvornog instrumenta ekonomske i fiskalne politike.

Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o porezu na dohodak u Hrvatskoj je regulirano utvrđivanje, obračunavanje i plaćanje poreza na dohodak. Što se tiče modela oporezivanja dohotka Hrvatska primjenjuje jedinstveni sintetičko-germanski tip oporezivanja dohotka s osnovicom koja predstavlja zbroj svih prihoda ostvarenih tijekom jednog poreznog razdoblja. U Hrvatskoj se oporezuje šest izvora dohotka, a to su nesamostalni rad, samostalna djelatnost, imovina i imovinska prava, kapital, osiguranje i drugi dohoci.

Najizdašniji porezni prihod od oporezivanja dohotka fizičkih osoba je dohodak od nesamostalnog rada. Ostvarivanje tog dohotka vezuje se isključivo uz radni odnos, odnosno ugovor između zaposlenika (posloprimca) i poslodavca. Primitak od nesamostalnog rada, odnosno bruto plaća sastoji se od doprinosa za obvezna osiguranja iz plaće, poreza na dohodak, prireza porezu na dohodak ukoliko ga je lokalna vlast propisala i neto iznosa plaće koji se isplaćuje samom radniku. Doprinosi koji se plaćaju na plaću i bruto plaća čine ukupni trošak rada (zaposlenika).

U Republici Hrvatskoj porez na dohodak od nesamostalnog rada oporezuje se primjenom novih poreznih stopa (12%, 25% i 40%) koje se primjenjuju od 1. srpnja 2010. godine, a zamijenile su dosadašnje porezne stope (15%, 25%, 35% i 45%). Navedene stope poreza na dohodak primjenjuju se na utvrđeni oporezivi dohodak, zatim se obračunava prirez porezu na dohodak kao svojevrsni dodatni porez u onim gradovima i općinama čije su ga lokalne vlasti propisale, a na čijem području porezni obveznik ima prebivalište ili uobičajeno boravište. Porezna osnovica dobije se na način da se od bruto plaće oduzmu doprinosi iz plaće i osobni odbitak.

Što se tiče doprinosa u Republici Hrvatskoj, oni su obvezna davanja koja se moraju obračunati i platiti prilikom svake isplate plaće. Razlika između poreza i doprinosa je ta što za razliku od poreza koji nemaju unaprijed utvrđenu svrhu trošenja, doprinosi imaju unaprijed utvrđenu namjenu trošenja, a najčešće je to financiranje različitih oblika socijalne zaštite (mirovinsko osiguranje, zdravstveno osiguranje, naknade nezaposlenim osobama i sl.). U doprinose iz plaće ubrajamo doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, odnosno I. stup (15%) i doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, odnosno II. stup (5%). Osiguranici koji su osigurani samo u I. stupu mirovinskog osiguranja plaćaju doprinos po stopi od 20%, dok osiguranici osigurani u oba mirovinska stupa doprinos plaćaju također po stopi od 20%, ali 15% za I. i 5% za II. stup. Obveznik doprinosa iz plaće (osnovice) je sam radnik (osiguranik), a s druge strane obveznik doprinosa na plaću (osnovicu) je poslodavac ili druga osoba koja umjesto poslodavca isplaćuje plaću. Doprinos na plaću čine doprinos za zdravstveno osiguranje koji se plaća po stopi od 15%, doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu po stopi 0,50% te doprinos za zapošljavanje koji se obračunava i plaća po stopi od 1,70% ako poslodavac nema obvezu plaćanja posebnog doprinosa za poticanje zapošljavanja (0,10%) osoba s invaliditetom ili 1,60% ukoliko poslodavac takvu obavezu ima.

Porezna osnovica može se umanjiti i za osnovni osobni odbitak na koji svaki porezni obveznik ima pravo jer se smatra da je to dio dohotka koji služi za zadovoljenje osnovnih životnih potreba (tzv. egzistencijalni minimum) i da se on ne bi smio oporezovati. U Hrvatskoj je taj iznos propisan u iznosu od 1.800,00 kuna, a uz njega su propisane i različite standardne i nestandardne olakšice koje također smanjuju poreznu osnovicu. U Hrvatskoj su ukinute sve dosadašnje nestandardne olakšice poput premija osiguranja s obilježjem štednje, a uvedene su olakšice na stipendije studentima, i premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (III. stup) koje za zaposlenika uplaćuje poslodavac.

Pravilnikom o porezu na dohodak propisani su različiti obrasci na kojima isplatitelj dohotka od nesamostalnog rada imaju obvezu izvješćivanja Porezne uprave i REGOS-a o isplaćenim iznosima dohotka te o dospjelim i uplaćenim svotama poreza i doprinosa. Porezna evidencija i izvješćivanje o dohotku od nesamostalnog rada osigurava se

sljedećim propisanim obrascima: Obrazac PK – Porezna kartica, Obrazac DNR – Evidencija o dohotku od nesamostalnog rada, Obrazac IP – Izvještaj o plaći, mirovini, doprinosima, porezu i prirezu, Obrazac ID – Izvješće o primicima od nesamostalnog rada (plaći i mirovini), porezu na dohodak, prirezu i doprinosima za obvezna osiguranja i Obrazac R-Sm – Specifikacija po osiguranicima o obračunanim doprinosima za mirovinska osiguranja koji je poslodavac dužan predati REGOS-u.

U posljednjem dijelu rada provedena je analiza i usporedba ukupnog poreznog opterećenja radne snage u zemljama članicama OECD-a i Republici Hrvatskoj. Ukupno porezno opterećenje radne snage zapravo predstavlja porezni klin koji je razlika između iznosa koji poslodavci izdvajaju za plaću zaposlenika, odnosno bruto plaće uvećane za doprinose na plaću (trošak radne snage) i iznosa koji se isplaćuje zaposleniku kako bi isti njime slobodno raspolagao (neto plaća za isplatu).

Analizirajući ukupno porezno opterećenje među zemljama, može se zaključiti da nakon ukidanja kriznog poreza Hrvatska ima nešto veći porezni klin i klin obveznih plaćanja od zemalja OECD-a, ali i nešto manji od zemalja Europske Unije (EU-15 i EU-21).

Ukoliko se promatra sama struktura poreznog klina, uočljivo je da Hrvatska ima relativno mali udio poreza na dohodak u bruto plaći, ali zato ima veliki udio doprinosa, posebice onih posloprimaca, a može se reći da je taj udio među najvećima u svijetu.

Što se tiče često spominjane konstatacije da je trošak rada u Hrvatskoj najveći na svijetu, iz ove usporedne analize može se zaključiti da to ipak nije tako, iako je Hrvatska po doprinosima posloprimaca pri vrhu najopterećenijih zemalja. Hrvatska ima klin obveznih plaćanja na razini zemalja članica OECD-a, dok većina Hrvatskoj susjednih zemalja ima veći porezni klin, primjerice Mađarska i Slovenija, ali i neke od zemalja bivše države, primjerice Srbija.

Problem visokog poreznog opterećenja radne snage nema samo Hrvatska, već se može reći da je to jedan od rastućih fiskalnih i gospodarskih problema u mnogim suvremenim poreznim i ekonomskim sustavima. Problem oporezivanja rada u Hrvatskoj nije porez na dohodak, već doprinosi, posebno oni posloprimaca. Od početka devedesetih godina

prošlog stoljeća počinje trend laganog smanjenja doprinosa u Hrvatskoj. Međutim, kako su doprinosi u veoma bliskoj vezi sa mirovinskim i zdravstvenim reformama koje se u Hrvatskoj provode godinama, a još nisu u potpunosti provedene, može se očekivati da će problem visokih doprinosa biti i dalje prisutan.

Kako je pitanje ulaska Hrvatske u Europsku Uniju sve aktualnije, Hrvatska će morati u skoroj budućnosti ubrzati sve reforme, kako mirovinsku i zdravstvenu, tako i poreznu, odnosno fiskalnu kako bi se smanjilo opterećenje radne snage porezima, a posebno i doprinosima, čime se onda trebala povećati konkurentnost radne snage, ali i hrvatskog gospodarstva.

LITERATURA

1. Knjige:

- 1) Blažić, H., 2006, *Usporedni porezni sustavi – oporezivanje dohotka i dobiti*, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka,
- 2) Cipek, K. (ur), 2006, *Sustav poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj*, Inženjerski biro d.d., Zagreb,
- 3) Jelčić, Ba., Jelčić, Bo., 1998, *Porezni sustav i porezna politika*, Informator, Zagreb,
- 4) Jelčić Bo. et al., 2002, *Financijsko pravo i financijska znanost*, Narodne novine d.d., Zagreb,
- 5) Sever, I., 1995, *Javne financije*, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka,
- 6) Sirovica, K., Zuber, J., 2010, *Obračun plaće i drugog dohotka u 2010. godini*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb,
- 7) Paić-Čirić, M. (ur), 2006, *Porez na dohodak*, TEB – Poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb.

2. Članci:

- 8) Blažić, H., 2010, *Porezno opterećenje plaća u RH: međunarodna usporedba, Računovodstvo i porezi u funkciji gospodarskog razvoja Hrvatske*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 65-70
- 9) Bratić, V., Urban, I., 2006, *Porezni izdaci u Hrvatskoj, Financijska teorija i praksa 30 (2)*, Institut za javne financije, Zagreb,
- 10) Cipek, K., Šnajder, T., 2009, *Oporezivanje dohotka od nesamostalnog rada, Porezni vjesnik 1/2009*, Institut za javne financije, Zagreb,
- 11) Grdović-Gnip, A., Tomić, I., 2010, *Koliko duboko ruka države zadire u džep radnika? 2/10*, Institut za javne financije, Zagreb,
- 12) Kesner-Škreb, M., 2004, *Porez na dohodak, Financijska teorija i praksa 28 (4)*, Institut za javne financije, Zagreb,
- 13) Paić-Čirić, M., 2008, *Doprinosi u 2009. – osnovice, obveznici, stope i rokovi, Financije i porezi 18 (9)*, TEB – Poslovno savjetovanje d.o.o., Zagreb,

- 14) Sirovica, K., 2010, *Isplata plaća od 1. srpnja 2010. godine, Računovodstvo i financije 1/2011, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika*, Zagreb,
- 15) Sirovica, K., 2010, *Isplata plaće u 2010. godini, Računovodstvo i financije 7/2010, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika*, Zagreb,
- 16) Sirovica, K., 2011, *Isplata plaće u 2011. godini, Računovodstvo i financije 1/2011, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika*, Zagreb,
- 17) Turković-Jarža, L., 2009, *Doprinosi na plaće, drugi dohodak i dohodak od imovine i imovinskih prava 1/2009, Računovodstvo, revizija i financije*, Zagreb,
- 18) Turković-Jarža, L., 2009, *Pravo na osobne odbitke, Računovodstvo, revizija i financije 9/2009*, Zagreb,
- 19) Turković-Jarža, L., 2010, *Doprinosi i obračun plaća u 2010. godini, Računovodstvo, revizija i financije 1/2010*, Zagreb,
- 20) Turković – Jarža, L., 2010, *Novosti u izmijenjenom Zakonu o porezu na dohodak – Obračun plaća od 1. srpnja 2010. i ostale novosti u oporezivanju dohotka, Računovodstvo, revizija i financije 7/2010*, Zagreb,
- 21) Urban, I., 2009, *Porezno opterećenje rada u Hrvatskoj, Newsletter 47 (9), Institut za javne financije*, Zagreb,

3. Ostali izvori:

- 22) Državni zavod za statistiku, *Prosječna mjesečna bruto plaća i prosječan broj zaposlenih radnika godišnje u RH u sektorima od B-N u 2009. godini*, pogledano: 24. lipnja 2011 http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/StatInfo/pdf/StatInfo2010.pdf
- 23) Hrvatska obrtnička komora, 2011, *Koliko iznose propisane stope poreza na dohodak?*, pogledano: 15. lipnja 2011, http://infos.hok.hr/hr/faq/c_porezi_i_carine/c1_porez_na_dohodak/koliko_iznose_propisane_stope_poreza_na_dohodak,
- 24) Infolink, *Izmjene zakona o porezu na dohodak*, pogledano: 23. lipnja 2011, <http://www.infolink.hr/hr/posloven-obavijesti/77-izmjene-dohodak>,
- 25) Narodne novine, *Odluka o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007.*, pogledano: 24. lipnja 2011, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/298306.html>,

- 26) Narodne novine, *Zakon o porezu na dohodak*, pogledano: 16. lipnja 2011, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/313706.html>,
- 27) Poslovni savjetnik, *Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2011. godinu*, pogledano: 22. lipnja 2011, <http://www.poslovni-savjetnik.com/propisi/doprinosi-za-obvezna-osiguranja/naredba-o-iznosima-osnovica-za-obracun-doprinosi-za-obvezna->,
- 28) Porezna uprava, *Obrasci*, pogledano: 20. lipnja 2011, <http://www.porezna-uprava.hr/propisi/obraci.asp?id=b04d3>,
- 29) Porezna uprava, *Priraz porezu na dohodak*, pogledano: 15. lipnja 2011, http://www.porezna-uprava.hr/porezi/v_poreza15.asp?id=b02d1,
- 30) Računovodstvo, revizija i financije, *Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u 2010. i Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenome u pravnim osobama Republike Hrvatske u 2010.*, pogledano: 19. srpnja 2011, http://www.rri.hr/wct_index.php?run=propis&wct=274&rid=715,
- 31) OECD, *Income tax and social security contributions*, pogledano: 24. lipnja 2011, http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/income-tax-and-social-security-contributions-2008_20758510-table1,
- 32) OECD, 2010, *Revenue Statistics 1965-2009*, Pariz,
- 33) OECD, *Tax Database*, pogledano: 24. lipnja 2011, http://www.oecd.org/document/60/0,3343,en_2649_34533_1942460_1_1_1_37427,00.html#pir,
- 34) OECD, *Taxing Wages 2007/2008: 2008 Edition*, pogledano: 23. lipnja 2011, http://www.oecd.org/document/6/0,3343,en_2649_34533_42714758_1_1_1_1,00.html#table02,
- 35) OECD, 2010, *Taxing Wages 2009/2010: 2010 Edition*, Pariz
- 36) *Zakon o porezu na dohodak*, pogledano: 10. lipnja 2011, <http://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>.

POPIS SHEMA:

Redni broj	Naziv tablice	Stranica
1.	Način izračunavanja obveze poreza na dohodak	
2.	Utvrđivanje godišnje porezne osnovice	

POPIS PRIMJERA:

Redni broj	Naziv primjera	Stranica
1.	Obračun plaće radnika samca	
2.	Obračun plaće radnika s dvoje djece	
3.	Obračun plaće hrvatskog ratnog vojnog invalida	
4.	Obračun plaće radnika koji je na bolovanju cijeli mjesec na teret sredstava poslodavca	
5.	Obračun plaće radnika čija plaća premašuje najvišu mjesečnu osnovicu za plaćanje doprinosa	
6.	Obračun plaće radnika s nepunim radnim vremenom	

POPIS TABLICA:

Redni broj	Naziv tablice	Stranica
1.	Porezna struktura u zemljama OECD-a u razdoblju od 1965. godine do 2008. godine (izražena u %)	
2.	Porez na dohodak kao dio BDP-a zemalja OECD-a u razdoblju od 1990. godine do 2008. godine (izraženo u %)	
3.	Porez na dohodak kao dio ukupnih poreznih prihoda zemalja OECD-a u razdoblju od 1990. godine do 2008. godine (izraženo u %)	
4.	Svete osobnih odbitaka na mjesečnoj i godišnjoj razini (izraženo u kn)	
5.	Porezne stope i porezne osnovice na mjesečnoj i godišnjoj razini prije i poslije 1. srpnja 2010. godine	
6.	Stope doprinosa iz plaće i na plaću i obveznici plaćanja i obračunavanja doprinosa	
7.	Porez na dohodak i doprinosi za socijalno osiguranje u zemljama članicama OECD-a za 2009. godinu	
8.	Prosječna mjesečna bruto plaća i prosječan broj zaposlenih radnika godišnje u RH u sektorima od B-N u 2009. godini	
9.	Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, prirezom i doprinosima iz i na plaću te posebnim porezom na plaću u RH U 2009. godini	
10.	Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, prirezom i doprinosima iz i na plaću u Republici Hrvatskoj u 2010. godini	
11.	Opterećenje troškova rada porezom na dohodak, prirezom i doprinosima iz i na plaću u Republici Hrvatskoj u 2011. godini	
12.	Međunarodna usporedba doprinosa zaposlenih i obveznih plaćanja u zemljama OECD-a i Hrvatskoj za 2009. godinu	
13.	Međunarodna usporedba poreznog opterećenja radne snage u zemljama OECD-a i Hrvatskoj za 2009. godinu	
14.	Klin obveznih plaćanja, porez na dohodak i socijalni doprinosi kao postotak ukupnih troškova radne u zemljama OECD-a i Hrvatskoj za 2010. godinu.	
15.	Porez na dohodak prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće (kao % bruto plaće), 2010	
16.	Doprinosi zaposlenih/posloprimaca i obvezna plaćanja prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće (kao % bruto plaće), 2010	
17.	Porez na dohodak + doprinosi posloprimaca i prisilna plaćanja prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće (kao % bruto plaće), 2010	
18.	Porezni klin (porez na dohodak + doprinosi posloprimaca i poslodavaca) kao % „troškova rada“ i klin obveznih plaćanja (kao % uvećanih troškova rada, tj. ukupnog troška plaće) prosječnog zaposlenog bez djece, 3 razine plaće, 2010	

Prilog 1: Obrazac PK

POREZNA UPRAVA
PODRUČNI URED _____
ISPOSTAVA _____
NADNEVAK IZDAVANJA _____

KARTICA POREZA NA DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA

[illegible]

II.3 PODACI O OSOBNIM ODBICIMA ZA UZDRŽAVANE ČLANOVE UŽE OBITELJI									
R. br.	IME I PREZIME	SRODSTVO	OIB	INVALIDNOST	PRIPADNOST PODRUČJU POSEBNE DRŽAVNE SKRBI I DRUGIM PODRUČJIMA PO POSEBNIM ZAKONIMA	PODACI VRIJEDE OD	OSOBNI ODBITAK DUELI SE S OSOBOM		
							IME I PREZIME	OIB	PRIPADAJUĆI POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									
11.									
12.									
13.									
14.									
15.									

(pečat i potpis odgovorne osobe)

Prilog 2: Obrazac DNR

OBRAZAC DNR

EVIDENCIJA O DOHOTKU OD NESAMOSTALNOG RADA

(Iznosi u kunama i lipama)

[illegible]

Prilog 4: Obrazac ID

OBRAZAC ID

I Z V J E Š Ć E

o primicima od nesamostalnog rada (plaći i mirovini), porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja u mjesecu _____ godine _____

I.	PODACI O PODNOSITELJU IZVJEŠĆA	
1.	NAZIV/IME I PREZIME	
2.	ADRESA	
3.	OIB	
4.	IDENTIFIKATOR ¹	
(iznosi u kunama i lipama)		
II.	PODACI O ISPLAĆENIM PRIMICIMA I OBRAČUNU POREZA	I Z N O S I
1.	ISPLAĆENI PRIMICI (članak 14. Zakona)	
2.	IZDACI – doprinosi iz osnovice za obvezna osiguranja (članak 16. Zakona)	
2.1.	- za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	
2.2.	- za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	
2.3.	- ostali doprinosi obračunani i obustavljeni od primitaka	
3.	DOHODAK (članak 13. Zakona)	
4.	OSOBNI ODBICI (članak 36. stavci 1. i 2. Zakona)	
5.	POREZNA OSNOVICA (3. – 4., članak 45. stavak 4. Zakona)	
6.	OBRAČUNAN POREZ NA DOHODAK I PRIREZ (6.1. + 6.2.)	
6.1.	- porez na dohodak	
6.2.	- prirez porezu na dohodak	
7.	UPLAĆEN POREZ NA DOHODAK I PRIREZ	
8.	Broj radnika i ostalih primatelja, odnosno umirovljenika	
III.	OBRAČUNANI DOPRINOSI UKUPNO	
1.	Doprinosi za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	
1.1.	- doprinos za mirovinsko osiguranje	
1.2.	- dodatni doprinos za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	
2.	Doprinosi za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapit. štednje	
2.1.	- doprinos za mir. osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	
2.2.	- dodatni doprinos za staž osiguranja koji se računa s povećanim trajanjem	
3.	Doprinosi za obvezna zdravstvena osiguranja	
3.1.	- doprinos za zdravstveno osiguranje	
3.2.	- doprinos za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu	
3.3.	- posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu	
4.	Doprinosi za slučaj nezaposlenosti	
4.1.	- doprinos za zapošljavanje	
4.2.	- posebni doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	
5.	Broj osiguranih osoba	

Datum sastavljanja _____

Potvrda primitka

Pečat i potpis ovlaštene osobe

¹ Brojčane oznake – identifikatori su otisnuti na poledini Obrasca ID

IV. PODACI O OBRAČUNANOM POREZU I PRIREZU PREMA OPĆINI/GRADU					
Red. broj	OPĆINA / GRAD		OBRAČUNANI IZNOS		
	ŠIFRA	N A Z I V OPĆINE/GRADA	POREZA	PRIREZA	UKUPNO
1	2	3	4	5	6 (4 + 5)
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
		UKUPNO			

IDENTIFI - KATOR	PODNOŠITELJ ZA OSIGURANIKE
1	poslodavci, za osobe osigurane su po osnovi radnog odnosa, osim za radnike za koje su izvješća obilježena indikatorima od 2 do 13
2	predstavnička tijela ili izvršna tijela državne vlasti, jedinice područne (regionalne) samouprave ili jedinice lokalne samouprave za članove tih tijela, za osobe osigurane po toj osnovi
3	poduzetnici koji od samostalne djelatnosti utvrđuju dobit i doprinose obračunavaju prema poduzetničkoj plaći, za svoje osobno osiguranje
4	isplatitelji mirovine, za korisnike mirovine
5	ministarstvo mjerodavno za branitelje, za osobe koje pružaju pomoć i njegu HRVI
6	poslodavci izaslanih radnika, za osobe osigurane po osnovi radnog odnosa a imaju status izaslanog radnika
7	poslodavci radnika za poslove u kućanstvu, za osobe osigurane po osnovi radnog odnosa za poslove u kućanstvu poslodavca
8	porezni obveznik koji je dužan obračunati predijam poreza na dohodak prema primicima po osnovi rada (plaća) za poslodavca diplomatsku misiju i konzulami ured stranih država i međunarodnih organizacija koji u RH uživaju diplomatski imunitet i primitku iz inozemstva
9	poslodavci sezonskih radnika, za osobe osigurane po osnovi produženog mirovinskog radnika stalnog sezonskog radnika
10	poslodavci diplomatske misije i konzulami uredi stranih država i međunarodnih organizacija koji u RH uživaju diplomatski imunitet – za doprinose obračunane za osiguranike po osnovi radnog odnosa
11	poslodavci volontera, za osobe osigurane po osnovi volonterskog ugovora
12	osiguranik po osnovi obavljanja samostalnih djelatnosti i druge djelatnosti, za obračunan posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu za vrijeme službenog puta ili vrijeme provedeno u inozemstvu u svojstvu osiguranika izaslanog na rad u inozemstvo
13	ostali obveznici obračunavanja poreza na dohodak ili doprinosa koji nisu posebno obilježeni identifikatorima od „1“ do „12“

Prilog 5: Obrazac R-Sm

REGOS - Središnji register osiguranika

OBRAZAC R-Sm

Stranica A

SPECIFIKACIJA PO OSIGURANICIMA
O OBRAČUNANIM DOPRINOSIMA ZA OBVEZNA MIROVINSKA OSIGURANJA

I. OSNOVNI PODACI													
1. Identifikator obrasca													
2. Podaci za		Mjesec			Godinu					3. Vrsta obračuna/ispravka			
4. Broj osiguranika za koje se podnosi obrazac R-Sm													
5. Broj stranica B koje se prilažu stranici A													

II. PODACI O OBVEZNIKU PODNOŠENJA PODATAKA			
1. Identifikacijski broj obveznika			
2. Naziv/prezime i ime obveznika			
3. Adresa obveznika			
4. Vrsta obveznika			

[illegible][illegible]

(POTPIS OVLAŠTENE OSOBE OBVEZNIKA PODNOŠENJA PODATAKA)

M.P.

POPUNJAVA REGOS

Datum zaprimanja _____

Pečat i potpis službene osobe _____

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam diplomski rad s naslovom **OPOREZIVANJE PLAĆA U REPUBLICI HRVATSKOJ I USPOREDBA SA ZEMLJAMA ČLANICAMA OECD-a** izradila samostalno pod mentorstvom prof.dr.sc. Helene Blažić. U radu sam primjenjivala metodologiju znanstvenoistraživačkog rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju diplomskog rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrizirajući navela u diplomskom radu na uobičajen, standardan način citirala sam i povezala sa odgovarajućim zgradama u testu i poslije teksta u kojima su navedene bibliografske jedinice koje sam u tom dijelu diplomskog rada koristila kao izvor. Rad je pisan u duhu hrvatskog književnog jezika.

Studentica

Ivana Trošelj